

แบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ ปรัชญาภาษาไทย   **ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓**

คำชี้แจง เขียนเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้อง

๑. “ไม่ว่าจะเป็นโอกาสใดก็ตามภาษาที่ใช้ต้องเป็นภาษาที่สุภาพเสมอ”
จากข้อความนี้ตรงกับข้อใด

- ก. การฟัง   ข. การจับใจความ   ค. การพูด

๒. การพูดข้อใดเป็นการพูดที่ไม่ควรนำมาใช้

- ก. พูดตลกเสียดสี   ข. การพูดแนะนำตนเอง
 ค. การพูดแสดงความคิดเห็น

๓. ข้อใดไม่ใช่รูปแบบของแผนภาพ

- ก. แผนภาพแบบใยแมงมุม   ข. แผนภาพลอยฟ้า
 ค. แผนภาพแบบโครงสร้าง

๔. แบบที่เขียนย่อพื้นดิน บอกแม่น้ำ ฝั่งทะเลและอื่น ๆ หมายถึงอะไร

- ก. แผนภาพ   ข. สัญลักษณ์   ค. แผนที่

๕. สัญลักษณ์นี้ในแผนที่หมายถึงอะไร

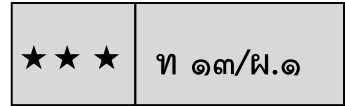
- ก. ภูเขา   ข. ลำธาร   ค. แม่น้ำ

๖. ข้อใดไม่ใช่ประโยชน์ของพจนานุกรม

- ก. ทำให้ทราบชนิดของคำ
 ข. ใช้ค้นหาความหมายของคำศัพท์
 ค. ทำให้ทราบผู้กำหนดความหมายของคำ

๗. สัญลักษณ์นี้ในแผนที่หมายถึงอะไร

- ก. ทางรถไฟ   ข. ทางเดินอากาศ   ค. ทางเดินเรือ

๘. พยัญชนะตัวใดเป็นลำดับแรกเมื่อเรียงลำดับตามพจนานุกรม

ก. ล   ข. ร   ค. ฤ

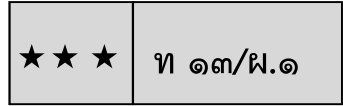
๙. ถ้าจะหาความหมายของคำว่า “หมอก” ต้องเปิดพจนานุกรมไปที่หมวด

พยัญชนะใด

ก. ห   ข. ม   ค. อ

๑๐. คำในข้อใดเป็นลำดับสุดท้ายเมื่อเรียงลำดับตามพจนานุกรม

ก. ฉาง   ข. ช่าน   ค. ถีบ

บทอ่าน

เรื่อง ทำผิดอีกแล้ว

จ้ำรงรักโรงเรียน รักเพื่อนและรักครูทุกคน จ้ำรงชอบเรียนหนังสือ เมื่อโรงเรียนเลิกแล้วบางครั้งเขาจะไปดูแปลงผักที่เขาปลูกอยู่หลังโรงเรียน แม่พูดกับจ้ำรงเสมอๆ ว่า “เมื่อลูกจะกลับบ้านเย็น ลูกควรบอกแม่ให้รู้ด้วย แม่จะได้ไม่เป็นห่วง”

จ้ำรงจะทำผิดอยู่อย่างหนึ่งเสมอคือ ลืมบอกแม่ว่าจะกลับบ้านเย็น และเขาเคยบอกกับแม่ว่า “แม่ไม่ต้องห่วงผมหรอกครับ คงไม่มีอันตรายอะไร”

เย็นวันหนึ่ง ขณะที่แม่กำลังทำอาหาร แม่เหลือบดูนาฬิกาที่ข้างฝา เกือบหกโมงเย็นแล้ว จ้ำรงยังไม่กลับบ้าน แม่เริ่มเป็นห่วง

“บางทีจ้ำรงอาจถูกรถชน หรืออาจถูกเด็กเกเรทำร้ายขณะเดินทางกลับบ้าน บางทีคงจะมีอะไรเกิดขึ้นกับจ้ำรงแน่ๆ” แม่นึกไปเรื่อยๆ ยิ่งนึกก็ยิ่งเป็นห่วงจ้ำรง จึงตัดสินใจออกจากบ้านไปที่โรงเรียน

ที่สนามโรงเรียนไม่มีเด็กนักเรียนแล้ว ห้องเรียนปิดหมดทุกห้อง แม่เดินไปที่ห้องพักครูใหญ่ซึ่งยังเปิดอยู่ แม่พบครูอัมพรนั่งตรวจงานของนักเรียน

“สวัสดีค่ะ คุณครู” แม่พูดพร้อมกับยกมือไหว้

“สวัสดีค่ะ มีอะไรหรือคะ” ครูอัมพรถาม

“เห็นจ้ำรงบ้างไหมคะ เขายังไม่กลับบ้านเลยคะ” แม่ถามครูอัมพร

“ดิฉันเห็นเขาเดินไปหลังโรงเรียนค่ะ” ครูอัมพรตอบ

“ขอบคุณค่ะ” แม่กล่าวแล้วรีบเดินไปหลังโรงเรียน แม่เห็น
ตำรวจกำลังหอบผักเดินออกมาจากแปลงผัก ตำรวจเห็นแม่ เขาได้แต่ยิ้ม
เจื่อนๆ พร้อมกับพูดว่า “แม่ครับ ผมขอโทษ เมื่อเช้าผมลืมบอกแม่ว่า
จะกลับบ้านเย็น”

“คราวต่อไปอย่าลืมนะลูก แม่เป็นห่วง เมื่อลูกลืมบอกแม่
ลูกก็ไม่ควรกลับบ้านเย็น” แม่พูด

เรื่อง ทำผิดอีกแล้ว

คำชี้แจง ตอบคำถามแสดงความคิดเห็นจากเรื่อง “ทำผิดอีกแล้ว”

๑. อารง มีนิสัยอย่างไร

ตอบ _____

๒. เมื่ออารงกลับบ้านผิดเวลา แม่ไม่มีความสุขด้วยความเป็นห่วง คิดว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับลูกบ้าง

ตอบ _____

๓. คุณครูที่โรงเรียนนี้กลับบ้านเร็วหรือช้า เพราะอะไร

ตอบ _____

๔. โรงเรียนนี้สอนวิชาเกษตรให้นักเรียนทำแปลงผัก นักเรียนคิดว่าดีหรือไม่ดีอย่างไร

ตอบ _____

๕. แปลงผักของโรงเรียนจะปลูกผักอะไรได้บ้าง

ตอบ _____

๖. อาชีพของอารง ในอนาคตน่าจะเป็นอะไรได้

ตอบ _____

๗. อารงควรปรับปรุงตัวเองด้านใด

ตอบ _____

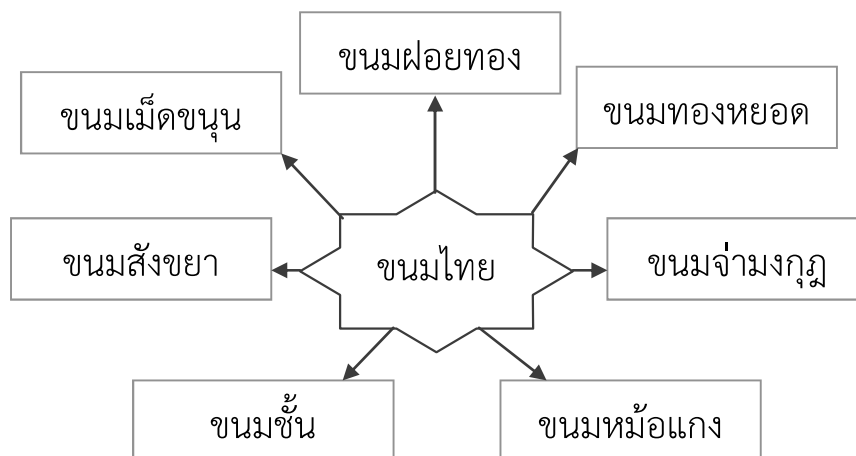
ใบความรู้ แผนภาพ

แผนภาพ แสดงสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นภาพหรือโครงสร้างการคิดเพื่อช่วยในการเห็นภาพจัดลำดับเรื่องราวให้เป็นระบบตั้งแต่ต้นจนจบ และมีหลายรูปแบบ แผนภาพที่ควรเรียนรู้มีดังนี้

แผนภาพแบบโครงสร้าง ใช้สำหรับจัดข้อมูลเพื่อแสดงส่วนประกอบย่อยของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

แผนภาพแบบใยแมงมุม ใช้สำหรับแสดงข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันระหว่างหัวข้อใหญ่ และหัวข้อย่อยเป็นการแสดงรายละเอียด

ใบงานที่ ๐๑
เขียนแผนภาพแบบใยแมงมุม

คำชี้แจง เขียนแผนภาพแบบใยแมงมุม เกี่ยวกับอาชีพของคนไทยให้ได้มากที่สุด
โดยใช้แผนภาพแบบใยแมงมุมและระบายสีให้สวยงาม

อาชีพคนไทย

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๐๒
เขียนแผนภาพแบบใยแมงมุม

คำชี้แจง เขียนแผนภาพแบบใยแมงมุม ในหัวข้อใหญ่ คือ “ผลไม้เมืองไทย”
พร้อมระบายสีให้สวยงาม

ผลไม้เมืองไทย

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

บทอ่าน

เรื่อง เศรษฐีเฒ่าเจ้าปัญญา

ครั้งหนึ่งนั้นยังมี
 เรียวแรงอ่อนโรยรา
 ไร่นามีมากมาย
 เงินทองไม่ขาดแคลน

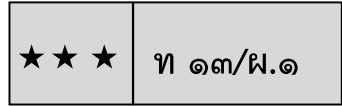
เศรษฐีเฒ่าเจ้าปัญญา
 จึงอยากหาทายาทแทน
 ปลูกข้าวขายได้หลายแสน
 เพราะขยันหมั่นทำงาน

เศรษฐีจึงเรียกลูกทั้งสิบคนมาบอกว่า จะยกสมบัติให้แต่มี
 ข้อตกลงว่าลูกทุกคนจะต้องนำเมล็ดพันธุ์ ที่แจกให้ไปปลูกหมั่นดูแลรดน้ำ
 ภายในเวลาสองเดือน ถ้าใครปลูกได้งอกงามออกดอกออกใบ จะได้
 ทรัพย์สินอย่างมากมาย

ลูกลูกทั้งเก้าคน
 ปลูกพืชได้ผลดี
 ส่วนลูกคนสุดท้อง
 แม่หมั่นเพียรทุกวัน
 เมล็ดของพืชพันธุ์
 ไม่แตกกิ่งใบแผ่

ปลื้มกมลต่างเปรมปรีดิ์
 สมควรที่ได้รางวัล
 แสนเศร้าหมองสุดโศกศัลย์
 ฝ้ารดน้ำคอยดูแล
 กระไรนั้นช่างเชื่อนซเซ
 ไม่งอกมาแต่อยากใด

ครั้นถึงวันคัดเลือก เศรษฐีเดินดูไปด้วยใบหน้าเฉยเมย เมื่อดู
 มาถึงลูกชายคนเล็กเห็นลูกร้องไห้ และบอกว่าขอภัยเถิดพ่อ ลูกได้
 เพียรขยันหมั่นดูแล มันก็ไม่งอกงามไม่มีใบออกมาเลย เศรษฐีฟังแล้วก็
 ยิ้มด้วยความยินดี

พ่อจึงแกล้งไข
 เมล็ดพืชที่เจ้ามี
 เพราะพ่อคั่วสุกแล้ว
 พ่อสืควรสงสัย
 น้องเล็กของเจ้านี้
 แบบอย่างน่าทำตาม
 พ่อจักขอสอนสั่ง
 ไม่มีสมบัติใด

ให้แจ้งใจอย่างถ้วนถี่
 ไม่มีวันผลิดอกใบ
 นะลูกแก้วจงเข้าใจ
 ว่าเหตุใดมันงอกงาม
 จิตใจดีอย่าเหยียดหยาม
 เขามีความซื่อสัตย์เิง
 ลูกจงฟังอย่างตั้งใจ
 มีค่ากว่าความซื่อตรง

หนังสือสาระการเรียนรู้พื้นฐานชุดภาษาเพื่อชีวิต “ภาษาพาที”

ตอบคำถามและวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน

คำชี้แจง ตอบคำถามและวิเคราะห์เรื่อง เศรษฐีเฒ่าเจ้าปัญญา

๑. ตัวละครในเรื่องนี้มีกี่คน ใครบ้าง

ตอบ

๒. เศรษฐีใช้วิธีการใด คัดเลือกลูกชาย เพื่อจะยกสมบัติให้

ตอบ

๓. ลูกคนไหนที่เศรษฐีบอกเป็นแบบอย่างความซื่อสัตย์ เขาทำอะไรจึงพบว่า เขามีความซื่อสัตย์

ตอบ

๔. ทำไมเมล็ดพืชที่คั่วสุกแล้ว จึงไม่งอกออกใบออกดอก แล้วทำไมเมล็ดพืชของลูกชายทั้งเก้าคนจึงมีใบมีดอกงอกงาม

ตอบ

๕. เศรษฐีสอนลูกมาเหมือนกัน เพราะเหตุใด จึงมีลูกที่ซื่อสัตย์เพียงคนเดียว และไม่ซื่อสัตย์ถึงเก้าคน

ตอบ

๖. ใครที่เศรษฐีควรยกสมบัติให้ เพราะเหตุใด

ตอบ

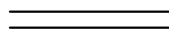
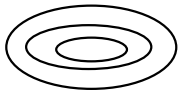

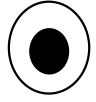

ใบความรู้ แผนที่

แผนที่ คือ การนำเอารูปภาพสิ่งต่างๆ บนพื้นดินมาย่อส่วนให้เล็กลง โดยมีสัญลักษณ์ต่าง ๆ ประกอบ

มาตราส่วนของแผนที่ คือ อัตราส่วนเปรียบเทียบระหว่างระยะทางในแผนที่กับระยะทางจริงในภูมิประเทศ

สัญลักษณ์หรือเครื่องหมาย คือ รายละเอียดของสิ่งต่างๆ บนพื้นดิน มี แหล่งน้ำ ถนน อาคาร ทางรถไฟ ภูเขา ป่าสวนไร่นา

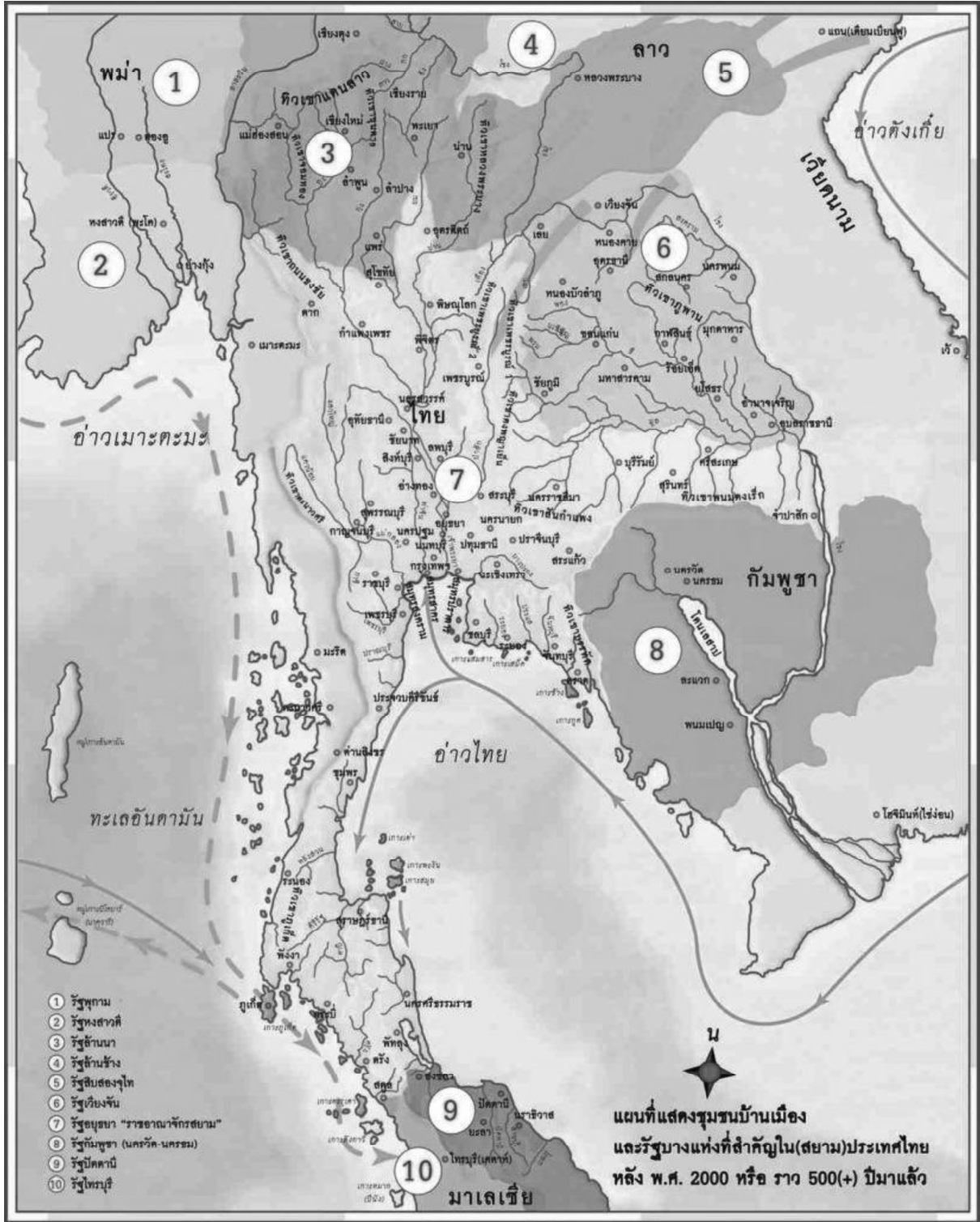
สัญลักษณ์ในแผนที่ทั่ว ๆ ไป

	แม่น้ำ		ถนน
	ภูเขา เนินเขา		วัด
	จังหวัด		บ้าน
	เมืองหลวง		โรงเรียน
	อำเภอ		สนามบิน
	ทางรถไฟ		

★★★ ท๑๓/ผ.๑

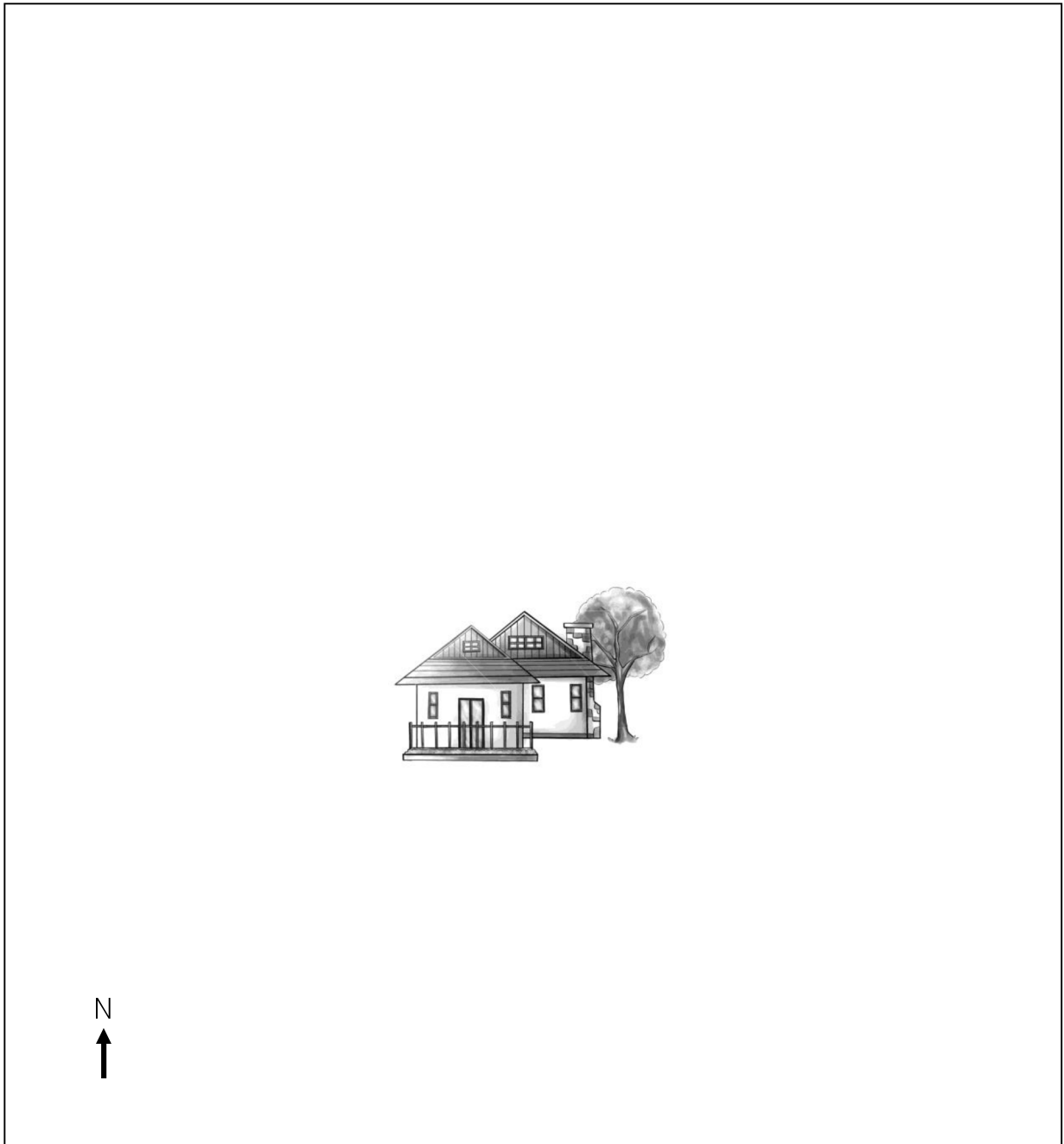
แผนที่ประเทศไทย

โครงการสื่อ ๖๐ พรรษา
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ใบงานที่ ๐๓
แผนที่การเดินทาง

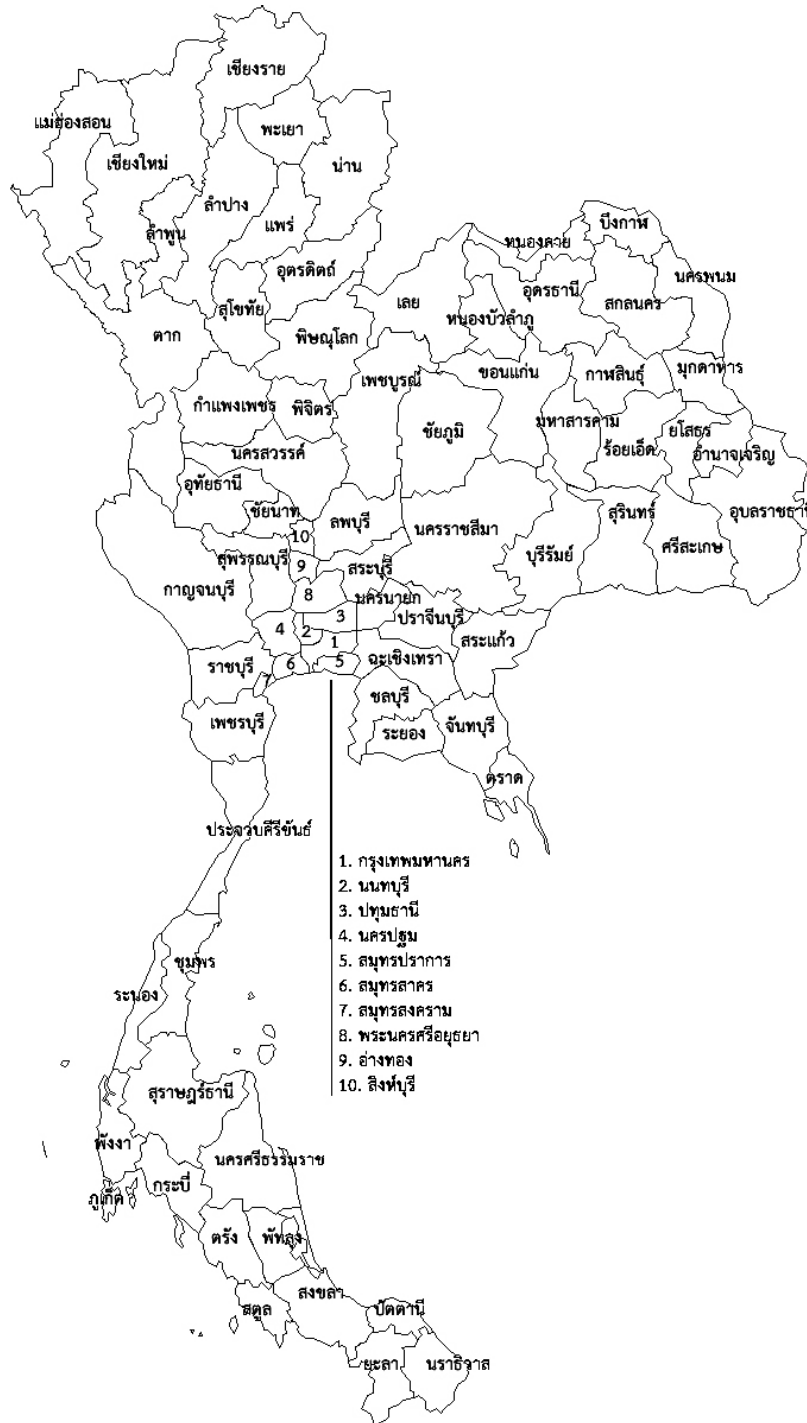
คำชี้แจง เขียนแผนที่การเดินทางจากบ้านของตนเองมาถึงโรงเรียน

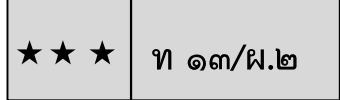
ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๐๔ แผนที่ประเทศไทย

คำชี้แจง ระบายสีแผนที่ประเทศไทย

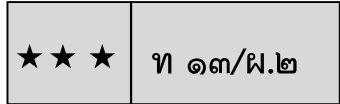

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

นิทาน เรื่อง กางเขนน้อย

ชายป่าละเมาะอันร่มรื่นซึ่งอุดมสมบูรณ์ไปด้วยต้นไม้ใหญ่น้อย
หลากหลายชนิดและเป็นที่พักพิงอาศัยหากินของนกชนิดต่างๆมากมาย
ทุกๆเช้าพ่อแม่นกทั้งหลายจะพากันบินออกไปหาอาหารและนำมาให้
ลูกนกของมันกิน และเช้าวันนี้อากาศแจ่มใสท้องฟ้าปลอดโปร่งลมพัด
เบาๆไม่ร้อน กางเขนน้อยเป็นลูกนกที่ปีกยังไม่แข็งแรงนัก พ่อแม่ของมัน
ออกไปหาอาหารแต่เช้าตรู่มันจึงออกมาหัดบินเนื่องจากปีกของมัน
ยังไม่แข็งแรงจึงทำให้มันบินเซไปชนกิ่งไม้ใหญ่จนได้รับบาดเจ็บและตกลง
สู่พื้นดินไม่สามารถบินขึ้นได้ วันนี้ฟ้าใสออกมาเดินเล่นบริเวณป่าละเมาะ
เพราะอยู่ใกล้ๆบ้านของเธอๆพบลูกนกกางเขนนอนร้องด้วยความเจ็บปวด
เธอจึงเดินเข้าไปดูใกล้ๆแล้วพูดว่า “เจ้าคงเจ็บซินะเจ้านกน้อย”
“เป็นนกกางเขนซะด้วย” ลูกนกพยายามขยับปีกเพื่อจะบินหนีเพราะกลัว
ฟ้าใสแต่ก็บินไม่ได้ ฟ้าใสค่อยๆจับลูกนกกางเขนวางบนผ้าเช็ดหน้าของเธอ
แล้วพูดว่า “เราจะพาเจ้าไปรักษาและเราจะรักษาให้เจ้านะ” แล้วฟ้าใสก็
พาลูกนกกางเขนกลับมาดูแลรักษาที่บ้านของเธอ ฟ้าใสดูแลรักษาลูกนก
กางเขนจนหายดีเป็นปกติแข็งแรง แล้วเธอก็พาลูกนกกลับไป
ยังป่าละเมาะที่พบลูกนกเธอพูดกับลูกนกกางเขนว่า “พ่อแม่คงหาเจ้า
และคิดถึงเจ้านะ” “ไปกลับไปบ้านของเจ้าเถิดพวกเขาคงคอยเจ้าอยู่นะ”

ลูกนกกางเขนมองฟ้าใสเหมือนจะบอกว่า “ขอบคุณมากๆ ฟ้าใส
ที่พาเราไปรักษาจนหาย” แล้วกางเขนน้อยก็บินจากไป ฟ้าใสมองดู
ด้วยใบหน้ายิ้มแย้มอย่างมีความสุข ลูกนกกางเขนเมื่อกลับมาถึงรัง
พบพ่อแม่ต่างดีใจใคร่เข้าหากันกางเขนน้อยเล่าเรื่องทั้งหมดให้พ่อแม่ฟัง
พี่น้องและแม่นกต่างก็ชมฟ้าใสว่าเป็นเด็กดีมากๆ มีจิตใจเมตตาต่อเรา
โดยไม่คิดว่าเราไม่ใช่มนุษย์ ตั้งแต่นั้นมาพ่อแม่ลูกนกกางเขนก็อาศัยอยู่กัน
ในป่าละเมาะแห่งนั้นอย่างมีความสุข

โครงการสื่อ ๖๐ พรรษา
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

กิจกรรมแสดงความคิดเห็น

คำชี้แจง ตอบคำถามแสดงความคิดเห็นจากเรื่อง “กางเขนน้อย”

๑. ถ้านักเรียนเป็นฟ้าใส นักเรียนจะทำอย่างฟ้าใสหรือไม่ เพราะอะไร

ตอบ-----
-----

๒. ถ้านักเรียนเป็นลูกนกในนิทานนักเรียนจะออกมาหัดบินหรือไม่ เพราะอะไร

ตอบ-----
-----

๓. นักเรียนรู้จักนกอะไรบ้างบอกมา ๓ ชนิด

ตอบ-----
-----

๔. มีสัตว์อะไรบ้างที่ออกลูกเป็นไข่เหมือนนก

ตอบ-----
-----

๕. จากนิทานเรื่องนี้ นักเรียนได้รับความรู้ด้านคุณธรรม ด้านใด

ตอบ-----

ใบความรู้ แผนภูมิ

แผนภูมิ คือ แผนภาพเส้น ตาราง ที่ทำขึ้นเพื่อใช้แสดงข้อมูลเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

แผนภูมิที่ควรรู้จัก ได้แก่

➢ แผนภูมิรูปภาพ

แผนภูมิรูปภาพแสดงจำนวนนักเรียนที่ขึ้นรถโรงเรียน

อ.๑	☺
อ.๒	☺ ☺
ป.๑	☺ ☺ ☺ ☺
ป.๒	☺ ☺
ป.๓	☺ ☺ ☺
ป.๔	☺ ☺ ☺ ☺
ป.๕	☺ ☺ ☺ ☺ ☺
ป.๖	☺ ☺ ☺ ☺

กำหนดให้ ☺ แทนจำนวนนักเรียน ๕ คน

การอ่านแผนภูมิ

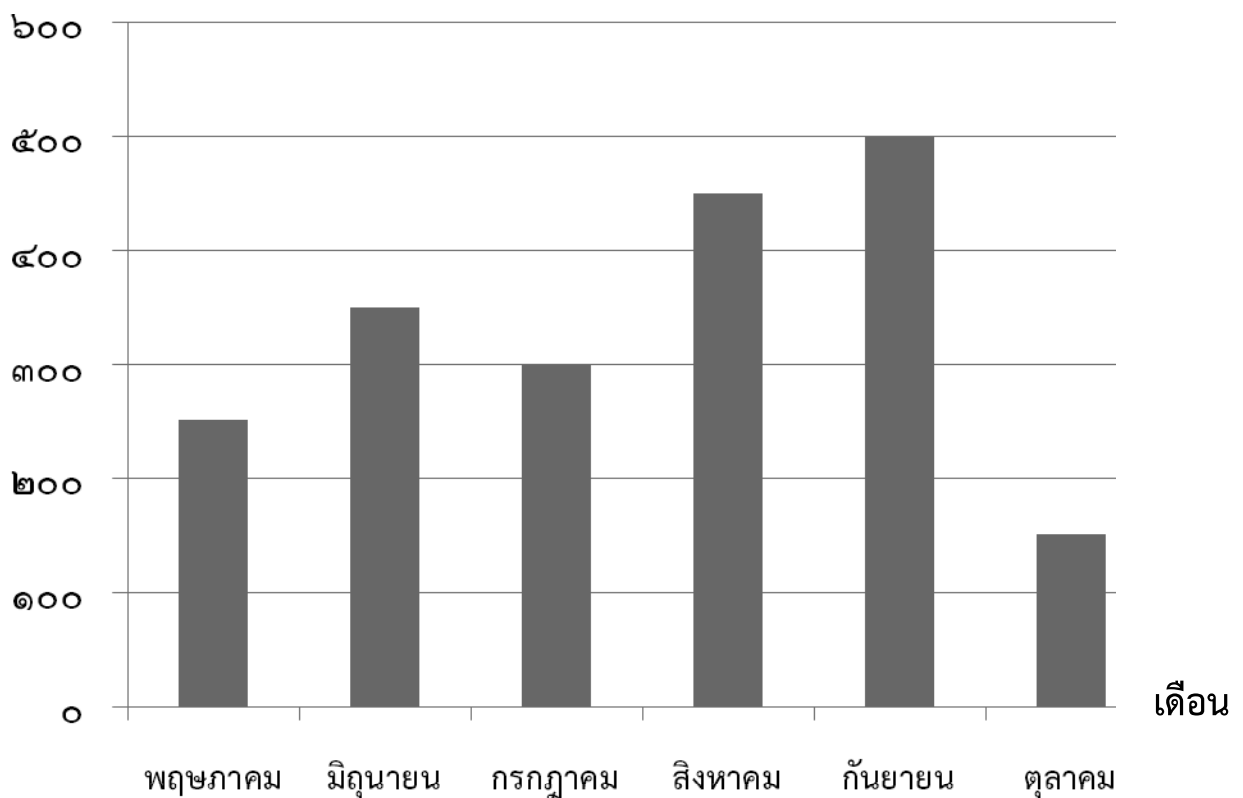
ในโรงเรียนฉลาดวิทยา มีนักเรียนที่ขึ้นรถโรงเรียนมาเรียนไปกลับเป็นประจำ ดังนี้

นักเรียนชั้นอนุบาล ๑	ชั้นรถโรงเรียน	๕ คน
นักเรียนชั้นอนุบาล ๒	ชั้นรถโรงเรียน	๑๐ คน
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑	ชั้นรถโรงเรียน	๒๐ คน
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒	ชั้นรถโรงเรียน	๑๐ คน
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓	ชั้นรถโรงเรียน	๑๕ คน
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	ชั้นรถโรงเรียน	๒๐ คน
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕	ชั้นรถโรงเรียน	๒๕ คน
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖	ชั้นรถโรงเรียน	๒๐ คน

➤ แผนภูมิแท่ง

แผนภูมิแท่งแสดงจำนวนเงินที่นักเรียนชั้น ป. ๓ จำนวน ๒๐ คน เก็บออมเงิน
ใน ๑ ภาคเรียน

จำนวนเงิน (บาท)

การอ่านแผนภูมิแท่ง

เดือนพฤษภาคม	นักเรียนชั้น ป. ๓ จำนวน ๒๐ คน ออมเงินได้รวม ๒๕๐ บาท
เดือนมิถุนายน	นักเรียนชั้น ป. ๓ จำนวน ๒๐ คน ออมเงินได้รวม ๓๕๐ บาท
เดือนกรกฎาคม	นักเรียนชั้น ป. ๓ จำนวน ๒๐ คน ออมเงินได้รวม ๓๐๐ บาท
เดือนสิงหาคม	นักเรียนชั้น ป. ๓ จำนวน ๒๐ คน ออมเงินได้รวม ๔๕๐ บาท
เดือนกันยายน	นักเรียนชั้น ป. ๓ จำนวน ๒๐ คน ออมเงินได้รวม ๕๐๐ บาท
เดือนตุลาคม	นักเรียนชั้น ป. ๓ จำนวน ๒๐ คน ออมเงินได้รวม ๑๕๐ บาท

ใบงานที่ ๐๕

อ่านแผนภูมิ

คำชี้แจง อ่านแผนภูมิที่กำหนดให้แล้วตอบคำถาม

สวน ก	
สวน ข	
สวน ค	
สวน ง	

กำหนดให้ แทนจำนวนต้นทานตะวัน ๔๐ ต้น

๑. สวน ก มีต้นทานตะวัน ..... ต้น
  ๒. สวน ข มีต้นทานตะวัน ..... ต้น
  ๓. สวน ..... มีต้นทานตะวันมากที่สุด
  ๔. สวน ..... มีต้นทานตะวันน้อยที่สุด
  ๕. สวน ข มีต้นทานตะวันมากกว่า สวน ค ..... ต้น
  ๖. สวน ง มีต้นทานตะวันมากกว่า สวน ก ..... ต้น
  ๗. แผนภูมิชนิดนี้เรียกว่าแผนภูมิ .....
- ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ ปริศนาคำทาย

ปริศนาคำทาย เป็นการละเล่นที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ เกิดจาก ผู้ใหญ่ที่ช่างคิดช่างสังเกตและสนใจสิ่งที่อยู่รอบตัว นำมาแต่งเป็นคำทาย ให้ลูกหลานได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยการแข่งขันคิดค้นหาคำตอบอย่าง สนุกสนาน เป็นการให้การศึกษาที่ชาญฉลาดของบรรพบุรุษไทย แสดง ถึงภูมิปัญญาไทยที่สะสมมาจากสภาพแวดล้อม ประสบการณ์ชีวิต

ปริศนาคำทาย มีเล่นมาตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัว เรียกว่า การเล่น ผะหมี่ ซึ่งเป็นคำจีน มีความหมายว่า ตีคำ อำพราง

ปริศนาคำทาย จึงเป็นถ้อยคำที่เป็นคำนามพุดขึ้นเพื่อใช้สำหรับ ทาย เป็นการทดสอบความรู้ความรอบคอบ ความคิด ไหวพริบและ ปฏิภาณ ทำให้แตกฉานการฟัง การคิด

ปริศนาคำทาย มีหลายรูปแบบ มักใช้ถ้อยคำคล้องจอง เช่น ปริศนาชวนคิด

- อะไรเอ๋ย	ต้นเท่าขา	ใบวาเดียว
- อะไรเอ๋ย	นกกระปูดตาแดง	น้ำแห้งก็ตาย
- อะไรเอ๋ย	คนแก่หลังโกง	ลงน้ำไม่ชุ่น
- อะไรเอ๋ย	สีตีนเกาะฝา	อ้าปากกินคน
- อะไรเอ๋ย	ชื่อมาเป็นสีดำ	นำมาใช้เป็นสีแดง
- พอสิ้นแสงกลายเป็นสีเทา เป็นขี้เถ้าต้องเอาไปทิ้ง

ปริศนาฝึกเซวาร์ปัญญา

- อะไรเอ่ย   อยู่บนบ้าน
- อะไรเอ่ย   แหวนกับแหวนชนกันที่หันอากาศ
เกิดเป็นสัตว์ประหลาดใช้ไถนา
- อะไรเอ่ย   ไม้อะไรให้ฉงนชอบอยู่บนเต็กเล็ก
- อะไรเอ่ย   ตัดท้ายเป็นหมา ตัดหน้าเป็นมาก คนแก่
เปรี้ยวปาก อยากรเคี้ยวอยากกิน

โครงการสื่อ ๖๐ พรรษา
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ใบงานที่ ๐๖
ตอบคำถาม

คำชี้แจง เขียนคำตอบปริศนาคำทายลงในช่องว่าง

๑. อะไรเอ่ย นกมีหู หนูมีปีก

ตอบ.....

๒. อะไรเอ่ย ต้นเท่าครก ใบปรกดิน

ตอบ.....

๓. อะไรเอ่ย ๔ ตีนเดินมา หลังคามุงกระเบื้อง

ตอบ.....

๔. อะไรเอ่ย ชื่ออยู่ในครีว ตัวอยู่ในป่า มี ๔ ขาหุยา

ตอบ.....

๕. อะไรเอ่ย ขึ้นอยู่ริมรั้ว เป็นผักสวนครัว แกงจืดรสดี

ตอบ.....

๖. อะไรเอ่ย ชื่อเหมือนคนตาย มีปีกบินได้ หากินกับดอกไม้

ตอบ.....

๗. อะไรเอ่ย ยิงตัดยี่งาว

ตอบ.....

๘. อะไรเอ่ย ตัวอยู่นา ตาอยู่บ้าน อยู่นากัดข้าว อยู่เหย้ากัดฝา

ตอบ.....

๙. อะไรเอ่ย มีฟันมากมายแต่กินอะไรไม่ได้

ตอบ.....

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๐๗
ตอบปริศนาคำทาย

คำชี้แจง เขียนคำตอบปริศนาคำทายลงในช่องว่าง

๑. อะไรเอ่ย เกิดมามีหางไม่มีขา พอโตขึ้นมามีขาไม่มีหาง

ตอบ .....

๒. อะไรเอ่ย เป็นชื่อผักแต่อยู่ใกล้ตา

ตอบ .....

๓. อะไรเอ่ย หุบเท่ากระบอกร่างออกเท่ากระดิ่ง

ตอบ .....

๔. อะไรเอ่ย ไม่มีคิ้ว ไม่มีตา มีแต่หน้ากลม ๆ

ตอบ .....

๕. อะไรเอ่ย มาจากเมืองแจ็กตัวเล็กเสียงดัง

ตอบ .....

๖. อะไรเอ่ย หัวลงดินตีนชี้ฟ้า

ตอบ .....

๗. อะไรเอ่ย บินได้ ชันได้ ชื่อใหญ่แต่ตัวเล็ก

ตอบ .....

๘. อะไรเอ่ย มีปากไม่มีฟัน กินข้าวทุกวัน กินได้มากกว่าคน

ตอบ .....

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๐๘
ถาม-ตอบ ปริศนาคำทาย

คำชี้แจง อ่านปริศนาคำทาย ที่เป็นบทร้อยกรอง แล้วเขียนเติมคำตอบลงในช่องว่าง

- ถาม :**   แหวนกับแหวนพบกันที่หันอากาศ
เกิดประหลาดเป็นสัตว์ชนิดหน้าคน
กินหญ้าฟางว่องไวเรื่องไถนา
อยากรู้ว่าเขาคือใครตอบได้เลย
- ตอบ :**   แหวนกับแหวนพบกันที่หันอากาศ
แปลกประหลาดอย่างไรไม่สับสน
สิ่งเกิดใหม่กลายเป็น.....ตัวชอบกล
อีกช่วยคนทำนามาเนิ่นนาน
- ถาม :**   อะไรเอ่ยสี่ตีนกายเดินย้ายยก
หลังไม่หักมงกระเบื้องเชิงซ้าหลาย
คลานตัวมเตี้ยมเรื่อยมาน่าสบาย
ใครใคร่ทายเอ่ยมาอย่าช้านาน
- ตอบ :**   อันสี่ตีนเดินมาหลังคากะเบื้อง
คลานยกเอียงเชิงซ้าน่าสงสาร
จงรู้ไว้คำทายนี้มีมานาน
ตัวที่คลานงุ่มง่ามเรียก.....เอ่ย

ถาม : อะไรรอเย้ยชื่อคล้ายคนตายแล้ว

ปีกบินแนวเรื่อไปไม่กังขา

หากินกับดอกไม้ในวนา

ดื่มน้ำหวานบานอุราประสาน

ตอบ : ชื่อเป็นผีหากินกับดอกไม้

ฉันจำได้เคยเห็นอยู่หลายหน

อย่าประวิงสงสัยให้กังวล

ทั่วทุกคนเรียก.....งามเหลือเกิน

ถาม : มีสิบตีนยังเดินเปโซเซซัด

แปลกชะมัดหลังคาค้างกะสี

ตัวอะไรแปลกแท้แลดูดี

ก็ร้อยปีก็เดินเซเฉไปมา

ตอบ : มีสิบตีนเดินมาหลังคาสังกะสี

ฟังให้ดีชวนคิดปริศนา

สัตว์นี้หรือคือ.....อยู่ท้องถิ่น

มีมากขาแต่เดินได้ไม่ตรงทาง

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

เด็กเลี้ยงแกะ

มีเด็กเลี้ยงแกะคนหนึ่ง เป็นคนชอบพูดจาเหลวไหล ตลกคะนองอยู่เนืองนิตย์ บางทีไม่มีเรื่องอะไรก็ป้อนน้ำเป็นตัวขึ้น หลอกล้อคนเล่น อยู่มาวันหนึ่ง เด็กคนนั้นพาฝูงแกะไปกินหญ้าที่เชิงเขาริมชายทุ่ง พอเขานึกสนุกขึ้นมาก็วิ่งทำหน้าตาตื่น ไปร้องตะโกนบอกชาวบ้านว่า “มาเร็ว ช่วยด้วยๆ หมาป่าพากันมาเป็นฝูง จะกินแกะเสียหมดแล้ว” พวกชาวบ้านกำลังเกี่ยวข้าวอยู่ได้ยินเสียงเด็กร้องให้ช่วยดังนั้นก็ตกใจ พากันถืออาวุธต่างๆ วิ่งไปจะช่วย ครั้นถึงที่ฝูงแกะอยู่ก็ไม่เห็นสุนัขป่าสักตัวเดียว เด็กคนนั้นก็หัวเราะเป็นที่ว่าหลอกผู้ใหญ่ให้วิ่งมาแก้้อ พวกที่วิ่งไปนั้นรู้ว่าเด็กหลอกเล่นก็โกรธพากันกลับมา

ต่อไปไม่สักกี่วันนัก เด็กคนนั้นกำลังไปเลี้ยงแกะอยู่ เผอิญมีสุนัขป่าฝูงใหญ่มาจริงๆ และเห็นฝูงแกะก็วิ่งกรูมาแต่ไกล เด็กคนนั้นแลเห็นจึงวิ่งไปร้องตะโกนบอกให้ชาวบ้านช่วยเช่นครั้งก่อน พวกชาวบ้านได้ยินก็เฉยเสีย ต่างนึกเคืองในใจว่าเจ้านี่มาหลอกเล่นอีก ก็ไม่มีใครไปช่วย ฝูงสุนัขมากำลังหิวจัดก็แร่เข้าไปห้อมล้อมกัดแกะกินเสียจนหมด เด็กคนนั้นก็วิ่งร้องให้หนีกลัวสุนัข กลับมาบอกพ่อแม่ พ่อแม่ก็ตกใจ ครั้นพูดไปพูดมาก็ได้ความว่า ที่เป็นเหตุอันตรายถึงกับได้รับความเสียหายครั้งนี้ ก็เพราะลูกของตัวเคยพูดจาเหลวไหลมามาก จนเมื่อมีเหตุจริงก็ไม่มีใครเชื่อ จึงเขียนตีลูกของตัวเป็นสาหัส

ที่มา ชุนสุภาเสพ (ช่วง) นิทานสุภาชีวิต กระทรวงศึกษาธิการ

ใบงานที่ ๐๙
ตอบคำถามจากการอ่าน

คำชี้แจง ตอบคำถามจากบทอ่านเรื่อง เด็กเลี้ยงแกะ

๑. เด็กเลี้ยงแกะมีนิสัยไม่ดียังไร

ตอบ .....

๒. เด็กเลี้ยงแกะมีนิสัยที่ดื้ออยู่บ้างหรือไม่ จงบอกและอธิบาย

ตอบ .....

๓. สัตว์อะไรบ้างที่อยู่เป็นฝูง บอกมา ๕ ชนิด

ตอบ .....

๔. ผู้ใหญ่ ใจดี รีบมาช่วยเหลือเด็กเลี้ยงแกะเพราะอะไร

ตอบ .....

๕. การที่พ่อแม่เขี่ยนตีเด็กเลี้ยงแกะสมควรหรือไม่ เพราะอะไร

ตอบ .....

๖. เกิดความเสียหายอะไรบ้าง จากการกระทำของเด็กเลี้ยงแกะ

ตอบ .....

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๑๐

ตอบปริศนาคำทาย

คำชี้แจง เขียนคำตอบปริศนาคำทายลงในช่องว่าง

๑. อะไรเอ๋ย ปลาหนึ่งเป็นขนมกินได้	ปลา .....
๒. อะไรเอ๋ย ปลาสองเค็มปี	ปลา .....
๓. อะไรเอ๋ย ปลาสามเหม็นสุดพรรณนา	ปลา .....
๔. อะไรเอ๋ย ปลาสี่ลอยฟ่องท่องฟ้า	ปลา .....
๕. อะไรเอ๋ย ปลาห้ามหิมา	ปลา .....
๖. อะไรเอ๋ย ปลาหกหวดพาเคลื่อนที่	ปลา .....
๗. อะไรเอ๋ย มะหนึ่งสี่ขาวบูชาพระ	มะ .....
๘. อะไรเอ๋ย มะสองขรุขระรสขม	มะ .....
๙. อะไรเอ๋ย มะสามรสแซบคนชมปรุงเป็นส้มตำรสดี	มะ .....
๑๐. อะไรเอ๋ย มะสี่พวงยาวราวร้อย	มะ .....
๑๑. อะไรเอ๋ย มะห้าลูกน้อยเปรี้ยวจี	มะ .....
๑๒. อะไรเอ๋ย มะหกทำขนมกล้วยบวชชี	มะ .....
๑๓. อะไรเอ๋ย มะเจ็ดผิวขจีเป็นเครื่องแกง	มะ .....

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๑๑
ตอบปริศนาคำทาย เป็นร้อยกรอง

คำชี้แจง ตอบปริศนาคำทายเป็นร้อยกรอง ๑-๒-๓ หรือ ๔ วรรค ตามความสามารถ ความถนัดของนักเรียน

ถาม :   นกอะไรเอ๋ยไม่มีขาช่างน่าขัน   ปีกของมันก็ไม่มีดีไหน
อยู่เฉยเฉยเหมือนตายไม่หายใจ   มันร้องได้เมื่อเป่าลมสมใจเอ๋ย

ตอบ : -----

ถาม :   ขอถามหน้อยรู้ไหมไก่ตามหลัง   คอยระวังเดินหน้าหมาวิ่งหนี
เดินใกล้กันมองดูรู้ทันที   ของสิ่งนี้คนแก่ชอบตอบมาเอ๋ย

ตอบ : -----

ถาม :   อะไรเอ๋ยปากแหลมแถมคอสั้น   เหน็บกระเป่าทุกวันทำนรู้ไหม
มีประโยชน์รอบตัวใช้ทั่วไป   มีน้ำไหลชิมินิดนึกคิดให้ดี

ตอบ : -----

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ การพูดสื่อสารในชีวิตประจำวัน

ในวันหนึ่งๆ เราต้องติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นมากหน้าหลายตา และแตกต่างกันไป การสื่อสารส่วนใหญ่ที่ใช้จะเน้นการสื่อสารด้วยการพูด

การพูด หมายถึง การถ่ายทอดความต้องการ ความรู้ ความคิด ความรู้สึกอารมณ์ประสบการณ์และอื่นๆจากผู้พูดไปถึงผู้ฟังผ่านถ้อยคำ โดยมีน้ำเสียง สีหน้า แววตา และกิริยาท่าทางที่ประกอบการพูดด้วยก็ได้ เพื่อให้ผู้ฟังรับรู้ และเกิดการตอบสนอง ได้ตรงจุดประสงค์ที่ผู้พูดต้องการ

นักเรียนควรทราบการพูดในรูปแบบต่างๆเพื่อเป็นแนวทาง ในการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่นต่อไป ประเภทของการพูดสื่อสารในชีวิตประจำวัน ที่นักเรียนควรฝึกฝนมีดังนี้

- การแนะนำตนเอง
- การแนะนำสถานที่ ในโรงเรียน
- การแนะนำ เชิญชวน เกี่ยวกับการปฏิบัติตน ในด้านต่างๆ
- การเล่าประสบการณ์ ในชีวิตประจำวัน
- การพูดในโอกาสต่างๆ เช่น โอกาสที่เพื่อนได้รับรางวัลเรียนดี

ในโอกาสได้รับเลือกเป็นหัวหน้านักเรียน ฯลฯ

๑. การพูดแนะนำตนเอง

การแนะนำตนเองต้องใช้คำพูดที่สุภาพ ใช้ประโยคสื่อสารที่กระชับ ชัดเจน เหมาะสมกับผู้ฟัง

๑) หลักการพูดแนะนำตนเอง

- กล่าวทักทายด้วยคำ “สวัสดีค่ะ” สำหรับผู้หญิง “สวัสดีครับ” สำหรับผู้ชาย

- ใช้คำสรรพนามแทนตนเอง

ชาย - ผม กระผม

หญิง - ฉัน ดิฉัน

บางครั้งอาจใช้สรรพนามแทนตัว เช่นชื่อเล่น หรือคำว่า “หนู” ได้ในโอกาสแนะนำตนเองอย่างไม่เป็นทางการ

- บอกรายละเอียดหรือข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับตนเอง

พอสมควร

๒) มารยาทในการพูดแนะนำตนเอง

- ยืนตัวตรง หน้าต่ายิ้มแย้ม ไม่แคะ แกะ เกา

ล้วงกระเป๋า ขณะพูด

- ทักทายผู้ฟังก่อนพูด

- พูดดังชัดเจน พอให้ฟังได้ทั่วถึง ใช้คำสุภาพ ไม่พูดเร็ว

หรือช้าเกินไป

- พูดออกเสียงคำควบกล้ำให้ถูกต้อง พูดออกเสียง ล ร

ให้ชัดเจนถูกต้อง

- มองผู้ฟังขณะพูด

ตัวอย่าง การพูดแนะนำตนเอง

สวัสดีครับ ผมชื่อเด็กชายอานนท์ อุดมะ ชื่อเล่น ชัด ครับ ผมกำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนสุพรรณภูมิ ผมชอบเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ และชอบฟังครูเล่าเรื่องวรรณคดีไทยมากๆ เลยครับ

สิ่งที่ผมดีใจ ประทับใจ และภูมิใจที่สุด คือ ผมได้เป็นตัวแทนเด็กนักเรียนชาย ถือพานไหว้ครู กราบครู ในวันไหว้ครูประจำปี การศึกษาของโรงเรียน

๒. การพูดแนะนำสถานที่

การแนะนำสถานที่ในโรงเรียน เป็นการพูดทำความเข้าใจ บอก รายละเอียด ประวัติ ความเป็นมา หรือความสำคัญและการใช้สถานที่นั้นๆ

♥ อาคารเรียน	♥ อาคารที่พัก
♥ ห้องประชุม	♥ ห้องพยาบาล
♥ ห้องสมุด	♥ ห้องศิลปศึกษา
♥ ห้องประชาสัมพันธ์	♥ ห้องดนตรี-นาฏศิลป์

ตัวอย่าง การแนะนำสถานที่

สถานที่นี้เป็นห้องสมุดของโรงเรียนนะคะ ขอแนะนำให้รู้จักครูบรรณารักษ์คะห้องสมุดเป็นสถานที่ใช้ค้นคว้าหาความรู้ซึ่งการค้นคว้ามีหลายรูปแบบ จะค้นคว้าจากหนังสือหมวดต่างๆ ก็เชิญทางนี้คะ ถ้าจะค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ตก็ทางโน้นคะ ห้องสมุดของเราเปิดในวันเสาร์วันหยุดด้วยนะคะ เพราะมีผู้คนในชุมชนมาใช้บริการด้วยคะ

๓. การพูดเชิญชวนเกี่ยวกับการปฏิบัติตน

การพูดเชิญชวนการปฏิบัติตนในด้านต่างๆ เป็นการพูด เผยแพร่ความรู้ให้ผู้ฟังเห็นประโยชน์และเกิดความรู้สึกคล้อยตาม ผู้พูดต้องพูดรายละเอียด มีเหตุผลและยกตัวอย่างประกอบ เพื่อผู้ฟังจะได้เข้าใจและนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ได้ถูกต้อง

ตัวอย่าง การล้างมืออย่างถูกวิธี

สวัสดีค่ะ ขณะนี้ถ้าเราติดตามข่าวทั่วโลก ก็จะทำให้ทราบว่ามี การแพร่ระบาดของเชื้อโรค “อีโบล่า” ที่คร่าชีวิตของผู้คนมากมาย อย่างน่าตกใจ

สิ่งที่จะหยุดยั้งการระบาดของเชื้อโรค วิธีหนึ่งคือ การรักษา ความสะอาดและด่านแรกของการรักษาความสะอาด คือ มือของเรา

ในแต่ละวันมือของเรา หยิบจับต้องและสัมผัส สารพัดสิ่งที่ไม่สะอาด สกปรก เปื้อนเประอะ เลอะเทอะ หากมือไม่สะอาด ย่อมเป็น ทางนำเชื้อโรค เข้าสู่ร่างกายได้

การล้างมือให้สะอาดมีวิธี เป็นขั้นตอนดังนี้

๑. ฝ่ามือถูกัน
๒. ฝ่ามือถูหลังมือ และซอกนิ้วมือ
๓. ฝ่ามือถูฝ่ามือ และซอกนิ้วมือ
๔. หลังนิ้วมือถูฝ่ามือ
๕. ถูนิ้วหัวแม่มือโดยรอบ ด้วยฝ่ามือ
๖. ปลายนิ้วถูฝ่ามือ
๗. ถูรอบข้อมือ

และทุกขั้นตอนทำ ๕ ครั้ง สลับกันทั้ง ๒ ข้าง

๔. การเล่าประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน

การเล่าประสบการณ์ในชีวิต เป็นการพูดเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นหรือได้พบเห็นด้วยตนเอง ให้ผู้อื่นฟัง ผู้เล่าจึงต้องเรียงลำดับเหตุการณ์ด้วยถ้อยคำสุภาพ สื่อความให้ผู้ฟังเข้าใจ ไม่วกวน ใช้คำแทนผู้พูด ผู้ฟังและผู้ถูกกล่าวถึงได้เหมาะสม ถูกต้อง

คำแทนผู้พูด : ผม กระผม ดิฉัน ฉัน

คำแทนผู้ฟัง : ท่าน (อาจใช้คำเรียกแทนผู้ฟังได้ เช่น เพื่อนๆ พี่น้อง พี่ป้าน้าอา พ่อแม่ ปู่ย่าตายาย ฯลฯ)

คำแทนผู้ถูกกล่าวถึง : เขา (แทนบุคคล) มัน (แทนสัตว์)
ท่าน (แทนบุคคลผู้ใหญ่)

ตัวอย่าง

เช้าวันอาทิตย์ที่ผ่านมา ครอบครัวของผมอยู่พร้อมหน้ากัน และช่วยกันทำความสะอาดบ้าน ขณะทีรอพระมาบิณฑบาต ก็เห็นสุนัขตัวหนึ่งคาบหูกี้ถึงพลาสติกในปาก หางแกว่งไปมาอย่างอารมณ์ดี เดินมาตามทาง ทุกคนรู้จักมันดี และเรียกว่า “ขาว”

เจ้าขาว เป็นหมาวัด ตัวโต สีขาวทั้งตัว มันจะทำหน้าที่เดินมาล่องหน้า เหมือนจะบอกว่า “พระที่มาบิณฑบาตจะมาถึงแล้วนะ คอยสักครู่”

พระท่านบอกว่า “เจ้าขาวเป็นลูกหมากำพร้า แม่มันตาย มันขยัน ตื่นแต่เช้า และคาบถังน้ำมาช่วยถ่ายของจากบาตรทุกวัน”

ทุกคนรักและเอ็นดูมัน ต่างก็ลูบหัวลูบหางและให้ของกิน ไม่ได้ขาด

๕. การพูดในโอกาสต่าง ๆ

การพูดในแต่ละโอกาสไม่เหมือนกัน เช่น การพูดแสดงความยินดีกับเพื่อนในโอกาสต่าง ๆ การพูดอวยพรวันคล้ายวันเกิด การพูดให้กำลังใจ ผู้พูดต้องรู้จักวิธีการพูดและการใช้ถ้อยคำให้เหมาะสมกับการพูด

ในแต่ละโอกาส และหากทราบก่อนว่าจะต้องพูดในโอกาสใดควรเตรียมตัวฝึกพูดก่อนให้ถูกต้องเหมาะสม

ลักษณะของผู้พูดที่ดี

๑. พูดตรงประเด็นหรือหัวข้อ
๒. มีน้ำเสียงเป็นธรรมชาติ ไม่ดังหรือค่อยเกินไป มีจังหวะ การเว้นระยะการทอดเสียง และท่าทางที่เหมาะสม
๓. ใช้ภาษาพูดได้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล
๔. ลำดับเหตุการณ์ และแสดงความคิดเห็นได้ถูกต้อง
๕. มีมารยาทในการพูด
๖. พูดชัดถ้อยชัดคำได้ยินอย่างทั่วถึง
๗. สังเกตปฏิกิริยาของผู้ฟัง และรู้จักปรับปรุงวิธีพูดให้ผู้ฟังสนใจอยู่ตลอดเวลา
๘. ใช้ระยะเวลาการพูดให้เหมาะสมกับเรื่องที่พูดและกลุ่มผู้ฟัง
๙. แต่งกายสุภาพเรียบร้อย เพื่อช่วยส่งเสริมบุคลิกภาพของผู้พูดให้น่าเชื่อถือ

โอกาสในการพูด

๑. การพูดขอเรื่อง ควรมีคำว่า **โปรด กรุณา ช่วย** อยู่ด้วยเพื่อให้ฟังสุภาพ นุ่มนวล ให้เกียรติผู้ฟังมากขึ้น และไม่ควรลืมกล่าวคำว่า

“ขอบใจ ขอบคุณ หรือขอบพระคุณ” ให้เหมาะสมกับผู้ที่จะช่วยเหลือทุกครั้ง เช่น “คุณพี่คะ กรุณาหยิบหนังสือเล่มนั้นให้หนูหน่อยค่ะ”

๒. การพูดทักทาย กล่าวขึ้นต้นด้วยคำว่า **สวัสดี** หากกล่าวทักทายผู้ใหญ่ ควรมีคำว่า “คะหรือครับ” ต่อท้าย พร้อมทั้งยกมือไหว้ด้วยสีหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส เช่น “สวัสดีค่ะ คุณป้า”

๓. การกล่าวขอบคุณ กล่าวเมื่อได้รับความช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อ หรือแสดงไมตรีจิตจากผู้ใดก็ตาม ผู้มีมารยาทย่อมกล่าวคำว่า **ขอบใจ ขอบคุณ หรือขอบพระคุณ** ให้เหมาะสมกับผู้ฟังเพื่อแสดงความสำนึกในน้ำใจหรือความกรุณาของผู้ให้ความช่วยเหลือ เช่น

“ขอบพระคุณค่ะที่คุณครูกรุณาอธิบายเรื่องค่านามให้หนูฟัง”

๔. การกล่าวขอโทษ เมื่อทำผิดพลาดจนทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน หรือไม่สามารถทำตามความประสงค์ของผู้อื่นได้ ผู้มีมารยาทต้องไม่ลืมกล่าวคำ **ขอโทษ** ทันทีเพื่อแสดงความเสียใจ เช่น

“แก้วจำ ฉันขอโทษนะที่ลืมนำหนังสือมาคืนเธอ”

๖. การพูดปฏิเสธ

ทุกคนมีสิทธิ์ที่จะปฏิเสธการชวนไปทำสิ่งที่ตนไม่อยากทำโดยเฉพาะอย่างยิ่งการชวนไปทำในสิ่งที่ไม่ปลอดภัยหรือไม่เหมาะสม ประโยคปฏิเสธที่ดีมีลักษณะดังนี้

- ๑) อ้างความรู้สึกประกอบการใช้เหตุผลเพราะความรู้สึกเป็นเรื่องที่โต้แย้งได้ยากกว่าเหตุผล
- ๒) ปฏิเสธอย่างนุ่มนวลแต่ชัดเจน ทั้งท่าทาง คำพูด และน้ำเสียง
- ๓) รักษาน้ำใจของคู่สนทนา หากคู่สนทนายอมรับคำปฏิเสธควรพูดคำว่า “ขอบคุณ” ในต้นประโยคหรือท้ายประโยค เช่น เมื่อมีคนแปลกหน้ามายื่นขนมให้รับประทาน

“ขอบคุณค่ะ หนูไม่กินขนมค่ะ เพิ่งจะกินกับเพื่อน ๆ มา”

๗. การพูดชักถาม

การพูดชักถามไม่ควรถามในเรื่องส่วนตัวของผู้อื่นหรือถามในเรื่องที่ทำให้เขาไม่สบายใจ ไม่อยากตอบคำถาม เพราะอาจทำให้คู่สนทนาเกิดความอึดอัดได้ และหากชักถามเพื่อต้องการคำตอบที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง อย่าลืมกล่าวคำว่า “ขอบใจ ขอขอบคุณ หรือขอบพระคุณ” ตามความเหมาะสมเมื่อได้รับคำตอบแล้ว เช่น “พลอย วันนี้ครูให้ทำแบบฝึกหัดข้อไหนหรือ เราฟังไม่ทัน ช่วยบอกหน่อยได้ไหม”

ใบงานที่ ๑๘

วิเคราะห์ เรื่อง มารยาทในการพูด

คำชี้แจง เลือก ก ในหัวข้อที่เป็นมารยาทที่ดีในการพูด
และ ก ในหัวข้อที่เป็นมารยาทที่ไม่ดีในการพูด

- ๑. ขณะพูดมองผู้ฟังด้วย
- ๒. พูดตลกคะนอง เสียดสี เพื่อคลายความเครียด
- ๓. พูดด้วยเสียงดังมากๆ (ตะโกน) เพื่อให้ผู้ฟังจะได้สนใจฟัง
- ๔. พูดเรื่องราวตามลำดับ ไม่พูดวกไปวกมา ซ้ำไปซ้ำมา
- ๕. กล่าวทักทายผู้ฟังก่อน
- ๖. ใช้คำพูดสุภาพ ไม่ใช่คำหยาบ คำต่ำ คำแสลงหยาบ
- ๗. ไม่ควรยิ้มไปพูดไป เพราะทำให้ขาดความน่าเชื่อถือ
- ๘. พูดออกเสียง ร ล ควบกล้ำไม่ชัดก็ไม่ใช่ไร สื่อสารเข้าใจก็ใช้ได้
- ๙. พูดให้เร็ว เพื่อจะได้พูดได้มากเรื่อง
- ๑๐. ขณะพูดไม่ควร ล้วง แคะ แกะ เกา
- ๑๑. ควรลงท้ายเสียงด้วยคำว่า ค่ะ , ครับ หรือหากไม่ลงท้ายเสียง ก็ทอดเสียงท้ายให้มีหางเสียงยาว
- ๑๒. แต่งกายสุภาพ เรียบร้อย เพื่อไม่ให้เป็นที่สนใจมากกว่าฟังการพูด

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ มารยาทในการพูด

๑. มองผู้ฟังในขณะที่พูด หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส
๒. ใช้ถ้อยคำและกิริยาที่สุภาพ น้ำเสียงนุ่มนวลชวนฟัง
๓. พูดให้ชัดเจน ให้อ่านใจทั่วถึง ไม่ใช่เสียงตะโกน
๔. พูดตรงเรื่อง ตรงประเด็น ที่ต้องการสื่อสาร
๕. ใช้คำ “ขอโทษ” เมื่อพูดผิดพลาด และ “ขอบคุณ” เมื่อได้รับคำยกย่องชมเชย
๖. ไม่พูดสอดแทรกขณะที่ผู้อื่นกำลังพูด
๗. ไม่พูดล้อเลียนให้ผู้อื่นได้รับความอับอายหรือเสียหาย
๘. ให้โอกาสซักถามก่อนจบการพูด

การเป็นผู้มีมารยาทในการพูด เป็นการสื่อสารให้เกิด
ความสัมพันธ์ที่ดี สร้างไมตรี ความเข้าใจกันและกัน ซึ่งคุณประโยชน์
ทำให้เกิดความสามัคคีในชุมชน

ใบงานที่ ๑๙
การพูดแนะนำตนเอง และการพูดปฏิเสธ

คำชี้แจง เขียนการพูดแนะนำตนเองไม่น้อยกว่า ๓ บรรทัด

Handwriting practice lines for the first section, consisting of six sets of four horizontal lines each.

คำชี้แจง เขียนการพูดปฏิเสธคนแปลกหน้า ให้เขาไปหาบ้านคนที่เขาตามหา

Handwriting practice lines for the second section, consisting of six sets of four horizontal lines each.

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

แบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ ปรัชญาภาษาไทย **ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓**

คำชี้แจง เขียนเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้อง

๑. พยัญชนะตัวใดเป็นลำดับแรกเมื่อเรียงลำดับตามพจนานุกรม

ก. ล   ข. ร   ค. ฤ
๒. ข้อใดไม่ใช่ประโยชน์ของพจนานุกรม

ก. ทำให้ทราบชนิดของคำ
 ข. ใช้ค้นหาความหมายของคำศัพท์
 ค. ทำให้ทราบผู้กำหนดความหมายของคำ
๓. ถ้าจะหาความหมายของคำว่า “หมอก” ต้องเปิดพจนานุกรมไปที่หมวดพยัญชนะใด

ก. ห   ข. ม   ค. อ
๔. แบบที่เขียนย่อพื้นดิน บอกแม่น้ำ ฝั่งทะเลและอื่น ๆ หมายถึงอะไร

ก. แผนภาพ   ข. สัญลักษณ์   ค. แผนที่
๕. สัญลักษณ์นี้ในแผนที่หมายถึงอะไร

ก. ภูเขา   ข. ลำธาร   ค. แม่น้ำ
๖. สัญลักษณ์นี้ในแผนที่หมายถึงอะไร

ก. ทางรถไฟ   ข. ทางเดินอากาศ   ค. ทางเดินเรือ
๗. ข้อใดไม่ใช่รูปแบบของแผนภาพ

ก. แผนภาพแบบใยแมงมุม   ข. แผนภาพลอยฟ้า
 ค. แผนภาพแบบโครงสร้าง

๘. คำในข้อใดเป็นลำดับสุดท้ายเมื่อเรียงลำดับตามพจนานุกรม
ก. ฉาง   ข. ช่าน   ค. ถีบ
๙. การพูดข้อใดเป็นการพูดที่ไม่ควรนำมาใช้
ก. พูดตลกเสียดสี
ข. การพูดแนะนำตนเอง
ค. การพูดแสดงความคิดเห็น
๑๐. “ไม่ว่าจะเป็นโอกาสใดก็ตามภาษาที่ใช้ต้องเป็นภาษาที่สุภาพเสมอ”
จากข้อความนี้ตรงกับข้อใด
ก. การฟัง   ข. การจับใจความ   ค. การพูด

นิทาน

★★★ ท ๑๔/ผ.๑

เรื่อง มดง่ามกับจ๊กจั่น

เช้าวันหนึ่งในฤดูฝน แต่แดดออกจัดดี มดง่ามพวกหนึ่งจึงช่วยกันขนเมล็ดข้าวที่หาไว้ได้ในฤดูร้อนออกตากแดด
 ขณะนั้นมีจ๊กจั่นผอมเดินโซเซมาเห็นเข้าจึงแวะเข้าไปหา मदแล้วพูดว่า

“ข้าพเจ้าอดอาหารมาหลายวันแล้ว หิวเต็มทน ขอทานข้าวให้ข้าพเจ้ากินสักเมล็ดสองเมล็ดพอรอดตายจะได้หรือไม่”

มดถามว่า “ก็ในฤดูร้อนเป็นหน้าเกี่ยวข้าว มีอาหารอุดม ท่านไปทำอะไรเสีย จึงไม่หาอาหารเก็บเอาไว้เล่า”

จ๊กจั่นตอบว่า “ข้าพเจ้าหาเวลาว่างไม่ได้ เพราะฤดูแล้งเที่ยวร้องเพลงเล่นเพลินไปวันยังค่ำๆ จนสิ้นฤดู ครั้นถึงฤดูฝนตก ข้าวก็งอกเสียหายหมดแล้ว”

มดจึงเหยียบไปว่า “อ้าวดีแล้วละเป็นไร ถ้าท่านร้องเพลงเพลินไปในฤดูร้อน ทำไมจึงไม่หัดร่ำในฤดูฝนเล่า”

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ขณะที่ยังดีๆ อยู่ ถ้าเราไม่อุตสาหะทำกรางานหาสมบัติเอาไว้แล้ว ในเมื่อถึงเวลาเจ็บไข้ได้ยาก เราก็จะได้ความลำบากยากแค้นเป็นอย่างยิ่ง

จาก หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องนิทานอีสป ประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓
 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กระทรวงศึกษาธิการ

บทอาชยานบทหลัก

★★★

ท ๑๔/ผ.๑

วิชาหนาเจ้า

หนังสือเป็นต้น
ถ้า मैंไม่รู้
เพื่อนฝูงเยาะเย่า

เกิดมาเป็นคน
วิชาหนาเจ้า
อดสูอายเขา
ว่าเง่าว่าโง่

ไม่รู้วิชา
ไปเป็นข้าเขา
บ้างเป็นคนโง่

กลางคนเกิดมา
เคอะอยู่จนโต
เพราะเง่าเพราะโง่
เที่ยวขอกก็มี

ประเสริฐนักหนา
จะไปแห่งใด
ยากไร้ไม่มี

ถ้ารู้วิชา
ชูหน้าราศี
มีคนปราณี
สวัสดีมงคล

ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง

กลางคน	บางคน
เคอะ	เก้อ, เชน, กระจากอาย ในที่นี้หมายถึง โง่
ข้า	บ่าวไพร่, คนรับใช้ (ปัจจุบันงานรับใช้ในบ้านเรือนถือเป็นงานบริการ และไม่ถือว่าผู้ปฏิบัติงานเป็นคนโง่)
เง่า	โง่ มักใช้คู่กับคำ โง่ เป็น โง่เง่า
ชูหน้า	ทำให้มีเกียรติยศ
ราศี	ความสง่า

บทอาชยาน

สักวา

สักวาหวานอื่นมีหมื่นแสน
ไม่เหมือนมั่นพจมานที่หวานหอม
กลิ่นประเทียบเปรียบดวงพวงพะยอม
อาจจะน้อมจิตโน้มด้วยโลมลม
มั่นล้อลามหยามหยาบไม่ปลาบปลื้ม
ดังดูดื่มนบระเพ็ดต้องเข็ดขม
ผู้ดีไพร่ไม่ประกอบชอบอารมณ์
ใครฟังลมเมินหน้าระอาเอย

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงบดินทรไพศาลโสภณ

ใบงานที่ ๐๑
อ่านเรื่องและตอบคำถาม

คำชี้แจง อ่านเรื่องมดง่ามกับจ๊กจั่น แล้วเขียนตอบคำถาม

๑. มดง่ามช่วยกันทำอะไร ในวันที่แดดออกจัด

---

๒. ทำไมหน้าร้อนจึงมีอาหารอุดมสำหรับมดง่าม

---

๓. จ๊กจั่นที่มาขออาหารจากมดง่าม มีลักษณะอย่างไร

---

๔. ทำไมจ๊กจั่นจึงไม่มีอาหารกินในฤดูฝน

---

๕. นักเรียนควรเอาอย่างมดง่าม หรือจ๊กจั่น เพราะอะไร

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบความรู้ เรื่อง บทอาชยาน

อาชยาน หมายถึง บทท่องจำที่เป็นบทร้อยกรองที่ไพเราะ
และให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้อ่าน

การอ่านบทอาชยาน อ่านได้ ๒ แบบ ดังนี้

๑. **อ่านออกเสียงธรรมดา** เป็นการอ่านออกเสียงตามปกติ
เหมือนอ่านออกเสียงร้อยแก้ว แต่มีจังหวะวรรคตอน

๒. **การอ่านเป็นทำนองเสนาะ** เป็นการอ่านที่มีเสียงสูง ต่ำ หนัก
เบา เสียงสั้น ยาว มีการเอื้อนเสียงตามจังหวะ ลีลาและท่วงทำนองตาม
ลักษณะบังคับของบทประพันธ์แต่ละประเภท

การอ่านบทอาชยาน มีหลักการอ่านดังนี้

๑. อ่านออกเสียง ร ล และคำควบกล้ำให้ชัดเจน

๒. อ่านออกเสียงดังฟังชัด ไม่ดังหรือเบาเกินไป

๓. อ่านให้ถูกต้องตามลักษณะบังคับของคำประพันธ์ของบท

อาชยาน

การท่องบทอาชยาน

๑. ฝึกท่องบทอาชยานบทหลักหรือบทเลือกให้จำได้

๒. ฝึกท่องให้คล่องโดยไม่ต้องดูบทอาชยาน

๓. ออกเสียงคำให้ชัดเจนและถูกต้อง

๔. หาความหมายของคำศัพท์ในบทอาชยาน เพื่อจะได้เข้าใจ
เนื้อหาของบทอาชยานได้ดียิ่งขึ้น

๕. นำความรู้หรือข้อคิดที่ได้จากบทอาชยานไปใช้ในการดำเนิน
ชีวิตประจำวัน

ใบงานที่ ๐๒

คัดไทยบทอาขยาน

คำชี้แจง อ่านออกเสียง คัดไทยบทอาขยาน สักวา ตัวบรรจงเต็มบรรทัด

สักวาหวานอื่นมีหมื่นแสน
 ไม่เหมือนมั่นพจมานที่หวานหอม
 กลิ่นประเทียบเปรียบดวงพวงพะยอม
 อาจจะน้อมจิตโน้มด้วยโลมลม
 มั่นลือลามหยามหายาบไม่ปลาบปลื้ม
 ดังดูดตีบอระพีตต้องเข็ดขม
 ผู้ดีไพร่ไม่ประกอบชอบอารมณ์
 ใครฟังลมเมินหน้าระอาเอย

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

บทอาชยานบทหลัก

★★★

ท ๑๔/ผ.๑

วิชาหนาเจ้า

หนังสือเป็นต้น
ถ้า मैंไม่รู้
เพื่อนฝูงเยาะเย้า

เกิดมาเป็นคน
วิชาหนาเจ้า
อดสูอายเขา
ว่าเง่าว่าโง่

ไม่รู้วิชา
ไปเป็นข้าเขา
บ้างเป็นคนโง่

กลางคนเกิดมา
เคอะอยู่จนโต
เพราะเง่าเพราะโง่
เที่ยวขอกก็มี

ประเสริฐนักหนา
จะไปแห่งใด
ยากไร้ไม่มี

ถ้ารู้วิชา
ชูหน้าราศี
มีคนปราณี
สวัสดีมงคล

ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง

กลางคน	บางคน
เคอะ	เก้อ, เชน, กระจากอาย ในที่นี้หมายถึง โง่
ข้า	บ่าวไพร่, คนรับใช้ (ปัจจุบันงานรับใช้ในบ้านเรือนถือเป็นงานบริการ และไม่ถือว่าผู้ปฏิบัติงานเป็นคนโง่)
เง่า	โง่ มักใช้คู่กับคำ โง่ เป็น โง่เง่า
ชูหน้า	ทำให้มีเกียรติยศ
ราศี	ความสง่า

ใบงานที่ ๐๓
อาชยานบทหลัก

- คำชี้แจง ๑. อ่านออกเสียงบทอาชยาน “วิชาหนาเจ้า” และฝึกท่องให้คล่อง
๒. บอกความหมายของบทอาชยานแต่ละตอน

	เกิดมาเป็นคน
หนังสือเป็นต้น	วิชาหนาเจ้า
ถ้า मैंไม่รู้	อดสูอายเขา
เพื่อนฝูงเยาะเย้ย	ว่างเง่าว่างโง่

มีความหมายว่า

	กลางคนเกิดมา
ไม่รู้วิชา	เคอะอยู่จนโต
ไปเป็นข้าเขา	เพราะเง่าเพราะโง่
บ้างเป็นคนโง่	เที่ยวขอกี่มี

มีความหมายว่า

ประเสริฐนักหนา	ถ้ารู้วิชา
จะไปแห่งใด	ชูหน้าราศี
ยากไร้ไม่มี	มีคนปราณี
	สวัสดิมงคล

มีความหมายว่า

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

บทอาชยานบทหลัก

★★★

ท ๑๔/ผ.๑

วิชาหนาเจ้า

หนังสือเป็นต้น
ถ้า मैंไม่รู้
เพื่อนฝูงเยาะเย้า

เกิดมาเป็นคน
วิชาหนาเจ้า
อดสูอายเขา
ว่าเง่าว่าโง่

ไม่รู้วิชา
ไปเป็นข้าเขา
บ้างเป็นคนโง่

กลางคนเกิดมา
เคอะอยู่จนโต
เพราะเง่าเพราะโง่
เที่ยวขอกก็มี

ประเสริฐนักหนา
จะไปแห่งใด
ยากไร้ไม่มี

ถ้ารู้วิชา
ชูหน้าราศี
มีคนปราณี
สวัสดีมงคล

ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง

กลางคน	บางคน
เคอะ	เก้อ, เชน, กระจากอาย ในที่นี้หมายถึง โง่
ข้า	บ่าวไพร่, คนรับใช้ (ปัจจุบันงานรับใช้ในบ้านเรือนถือเป็นงานบริการ และไม่ถือว่าผู้ปฏิบัติงานเป็นคนโง่)
เง่า	โง่ มักใช้คู่กับคำ โง่ เป็น โง่เง่า
ชูหน้า	ทำให้มีเกียรติยศ
ราศี	ความสง่า

ใบงานที่ ๐๓
อาชยานบทหลัก

- คำชี้แจง ๑. อ่านออกเสียงบทอาชยาน “วิชาหนาเจ้า” และฝึกท่องให้คล่อง
๒. บอกความหมายของบทอาชยานแต่ละตอน

	เกิดมาเป็นคน
หนังสือเป็นต้น	วิชาหนาเจ้า
ถ้า मैंไม่รู้	อดสูอายเขา
เพื่อนฝูงเยาะเย้ย	ว่างเง่าว่างโง่

มีความหมายว่า

	กลางคนเกิดมา
ไม่รู้วิชา	เคอะอยู่จนโต
ไปเป็นข้าเขา	เพราะเง่าเพราะโง่
บ้างเป็นคนโง่	เที่ยวขอกี่มี

มีความหมายว่า

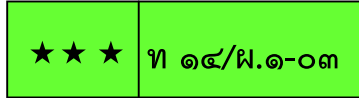

ประเสริฐนักหนา	ถ้ารู้วิชา
จะไปแห่งใด	ชูหน้าราศี
ยากไร้ไม่มี	มีคนปราณี
	สวัสดิมงคล

มีความหมายว่า

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

บทดอกสร้อย ก ข ที่แสนไพเราะและทรงคุณค่า

จานแก้ว (จ)

... จานเอ๋ยจานแก้ว ...

เมื่อใช้แล้ว	จงรู้จัก	เก็บรักษา
ดังโบราณ	ท่านวอน	สั่งสอนมา
ว่าบรรดา	ของใหม่เก่า	ที่เรามี
เช่นเสื้อผ้า	ตำรา	สารพัด
ต้องหมั่นจัด	เก็บไว้	ให้เป็นที
มิฉะนั้น	หาลำบาก	ยากเต็มที
ถ้าเก็บดี	หายก็รู้	ดูงามเอ๋ย.

ฉิ่งเหล็ก (ฉ)

... ฉิ่งเอ๋ยฉิ่งเหล็ก ....

เป็นของเล็ก	คอยกำกับ	รับจังหวะ
ให้ถูกเพลง	ที่บรรเลง	เป็นระยะ
คนตีฉิ่ง	เป็นผู้กะ	จังหวะเพลง
อันคนเรา	แม้ตัวเล็ก	แต่ทำดี
ย่อมจะมี	คนนิยม	ชมว่าเก่ง
ยิ่งทำตรง	ต้องจังหวะ	คนจะเกรง
เป็นตนเอง	ถึงระยะ	จะดีเอ๋ย.

ข้างปลาย (ช)

... ซ้างเอ๋ยข้างปลาย ...

มีร่างกาย	สูงใหญ่	โบहुกว้าง
มีงวงไว้	คว่ำไขว่	ได้ทุกทาง
มีงาอยู่	สองข้าง	ของงวงมัน
อันข้างนี้	ที่เชื่องช้า	แต่ว่าไว
เร็วทันใจ	ทั้งมีแรง	แข็งขยัน
คนเลี้ยงไว้	ให้ลากซุง	เป็นสำคัญ
เพราะคนนั้น	มีปัญญา	กว่าข้างเอ๋ย.

อภัย จันทวิมล

ตัวอย่าง บทดอกสร้อย

ความสุข

ความเอ๋ยความสุข
ที่ทุกคนใคร่ไฝหา
ดูเหมือนเป็นภาพมายา
ไขว่คว้าเท่าไรไม่เจอ
แท้จริงสุขนั้นอยู่ใกล้
เพียงจิตพอใจสุขเสมอ
ทำดีดีดลปรนเปรอ
บำเรอใจสุขทุกเมื่อเอ๋ย

บ้านน้อย

บ้านเอ๋ยบ้านน้อย
แม้จะด้อยราคาที่อาศัย
หากเป็นที่รักรวมร่วมจิตใจ
เหนื่อยจากไหนมาถึงบ้านสราญรมย์
พ่อแม่ลูกห้อมล้อมกันพร้อมหน้า
จ่านรรจาเรียงรื่นไม่สิ้นชม
ถึงจนยากหากประจักษ์รักชื่นชม
บ้านนั้นสมเป็นสถานวิมานเอ๋ย

น้ำใส

น้ำเอ๋ยน้ำใส

เหมือนน้ำใจผุดผ่องไม่หมองศรี
 เปี่ยมด้วยความเมตตาและปราณี
 ผูกไมตรียังยืนชวนชื่นบาน
 น้ำชุ่มเปรียบน้ำจิตใฝ่ริษยา
 ใครครบหามีแต่ทุกข์ไม่สุขสานต์
 เพียงคำน้อยอาจทำให้รำคาญ
 รักร้ายราญรอนมิตรผิดใจเอ๋ย

เอื้อเฟื้อ

เอื้อเอ๋ยเอื้อเฟื้อ

ช่วยเหลือถ้อยทีถ้อยอาศัย
 หนักนิตเบาหน้อยค้อยอภัย
 อยู่รวมกันได้ดีครั้น
 ออกเขากเรานี้หนอ
 เห็นพอลดหย่อนผ่อนผัน
 มาเถิดหันหน้าหากัน
 สัมพันธ์ไมตรีมีสุขเอ๋ย

บทดอกสร้อย

เด็กน้อย

เด็กเอ๋ยเด็กน้อย

ความรู้เรายังด้อยเร่งศึกษา

เมื่อเติบโตใหญ่เราจะได้มีวิชา

เป็นเครื่องหาเลี้ยงชีพสำหรับตน

ได้ประโยชน์หลายสถานเพราะการเรียน

จงพากเพียรไปเถิดจะเกิดผล

ถึงลำบากตรากตรำก็จำทน

เกิดเป็นคนควรหมั่นขยันเอ๋ย

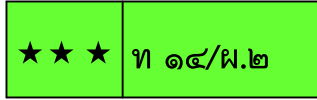
พระเจ้าน้อยยาเธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ

บทอ่าน

พากเพียรอดทน

พากเพียรอดทน	ฝึกฝนวิชา
เติบโตใหญ่ภายหน้า	นำพาสบาย
อดทนมานะ	วิริยะหมาย
ยอมลำบากกาย	ตรากตรำทำงาน
เหนื่อยยากเพียงใด	ทำไปสืบสาน
ก่อเกิดผลงาน	สำเร็จตั้งใจ
เด็กเด็กควรคิด	ชีวิตสดใส
พากเพียรทำไป	ให้คุณอนันต์

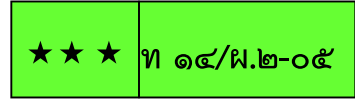
โครงการสื่อ ๖๐ พรรษา
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ใบความรู้ เรื่อง บทดอกสร้อย

บทดอกสร้อย หมายถึง ชื่อคำร้อยกรองชนิดหนึ่ง มีลักษณะคล้ายสักวา แต่ในวรรคที่ ๑ มี ๔ คำ มี เอ๋ย เป็นคำที่ ๒ เช่น แมวเอ๋ย แมวเหมียว บทหนึ่งมี ๔ คำกลอนหรือ ๘ วรรค และคำลงจบบทให้ลงคำว่า เอ๋ย

บทดอกสร้อย หรือกลอนดอกสร้อย เดิมแต่งขึ้นเพื่อใช้ขับร้องเช่นเดียวกับกลอนสักวา ต่อมาแต่งเพื่อเป็นบทกลอนสอนใจเด็กให้จดจำง่าย

ใบงานที่ ๐๕
เขียนคำคล้องจอง

คำชี้แจง เขียนคำคล้องจองจากบทดอกสร้อย เด็กน้อย

ตัวอย่าง
น้อย - ต้อย

๑. ....

๒. ....

๓. ....

๔. ....

๕. ....

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบงานที่ ๐๔
อ่านเรื่องและตอบคำถาม

คำชี้แจง อ่านออกเสียง เรื่องปากเพียรอดทน แล้วค้นหาความหมายจากพจนานุกรม

๑. ตรากรตรา หมายถึง .....

.....

๒. ผีกฝน หมายถึง .....

.....

๓. ปากเพียร หมายถึง .....

.....

๔. มานะ หมายถึง .....

.....

๕. วิริยะ หมายถึง .....

.....

๖. สำเร็จ หมายถึง .....

.....

๗. อนันต์ หมายถึง .....

.....

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

บทดอกสร้อย นกขมิ้นเหลืองอ่อน

ปักเอ๋ย ปักชิน
นกขมิ้น เรือเรือ เหลืองอ่อน
ถึงเวลา หากิน ก็บินจร
ครั้นสายัณห์ ฝันร้อน มานอนรัง
ความเคยคุ้น สุกุณา อุตสาหะ
ไม่เลยละ พุ่มไม้ ที่ใจหวัง
เพราะปากเพียร ชอบที่ มีกำลัง
เป็นที่ตั้ง ตนรอด ตลอดเอ๋ย

หลวงพลโยธานุโยค (นก)
วรรณคดีลำนำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

ใบงานที่ ๐๗
เติมคำที่กำหนด

คำชี้แจง เติมคำที่กำหนดให้ลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

กำลัง

สกุณา

ปักชฌน

พุ่มไม้

นกดมฌน

ตลอด

สายัณห์

เวลา

ปักเอัย _____

_____ เรือเรือเหล็องอ่อน

ถึง _____ หากินก็บินจร

ครัน _____ ผันร้อนมานอนรัง

ความเคยคุ่น _____ อุสาหะ

ไม่เลยละ _____ ที่ใจหวัง

เพราะปากเพียรชอบที่มี _____

เป็นที่ตั้งตนรอด _____ เอย

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

บทอ่าน

เรื่อง พากเพียรทำหน้าที่

เวลาแม่จะเตือนลูกให้ทำหน้าที่ แม่จะยกนิ้วชี้ขึ้น ลูกเห็น นิ้วชี้ก็จะนึกได้ว่าชี้ให้ทำหน้าที่นั่นเอง ในระยะที่ลูกยังเป็นเด็กเล็กๆ หน้าที่ของลูกก็ไม่มีอะไรมากนอกจากตั้งใจเรียนหนังสือ ขยันทำการบ้าน ตามที่ครูสั่ง ช่วยทำงานประจำที่บ้าน เช่น ทำที่นอนเมื่อตื่นนอนแล้ว จัดตู้เสื้อผ้าของตัวเอง ช่วยกวาดบ้านถูบ้าน ช่วยรดน้ำต้นไม้ ช่วยรับใช้ในสิ่งที่พ่อแม่ใช้หรือมอบหมายให้ลูกทำ บางทีลูกก็ชอบเถลไถลไม่ทำหน้าที่แม้กระทั่งการทํากิจวัตรที่ควรทำ เช่น ตื่นนอนต้องอาบน้ำแปรงฟัน แต่งตัวให้เรียบร้อย หรือกลับจากโรงเรียนแล้วเก็บกระเป๋าไว้ให้เป็น ที่ แล้วอาบน้ำแต่งตัวให้สะอาด สิ่งเหล่านี้แม่ก็ต้องคอยเตือนลูกอยู่เรื่อยๆ ในยามที่ลูกยังเล็กๆ อยู่ ถ้าลูกเผลอไม่ทำหน้าที่ไปบ้าง ก็ไม่ค่อยมีผลร้ายแรงอะไรนัก พ่อแม่ยอมให้อภัยลูกอยู่เสมอ และไม่เหนื่อยหน่ายในการที่จะเตือนลูก

เมื่อลูกโตขึ้น เป็นผู้ใหญ่ขึ้นลูกจะเห็นว่าลูกมีหน้าที่เพิ่มขึ้น เหมือนที่พ่อแม่กำลัง “ทำหน้าที่” ของพ่อแม่อยู่ในเวลานี้ และจะไม่มีใครคอยเตือนลูกนอกจากผู้ที่หวังดีต่อลูกจริงๆ เท่านั้น พ่อแม่มีหน้าที่ทั้งต่อครอบครัว ต่องานที่กำลังทำอยู่และต่อประเทศชาติ คนอื่นๆ ก็มีหน้าที่กันทุกคน ไม่มีใครหลีกเลี่ยงหน้าที่ได้ ถ้าขึ้นหลีกเลี่ยงก็จะกลายเป็นคน

“เหลวไหล” ไม่เป็นที่เชื่อถือของใครๆ และจะเป็นผลร้ายต่องานของส่วนรวมด้วย เมื่อลูกโตขึ้นจะรู้สึกคำว่า “หน้าที่” นี้มีพลังหรือแรงที่บีบบังคับลูกให้ต้องทำอะไรๆ อยู่ตลอดเวลา ลูกจะต้องรีบตื่นแต่เช้า ลูกขึ้น “ทำหน้าที่” ทั้งๆ ที่ลูกอยากจะนอนบิตซีเกียจอยู่อีกนานๆ ลูกจะต้องเร่งทำอะไรให้ทันเวลาตามหน้าที่ ลูกจะต้องฝืนใจทำสิ่งที่ลูกไม่เต็มใจทำอยู่บ่อยๆ บางทีลูกเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า อยากจะนอนพัก แต่คำว่า “หน้าที่” จะยังไม่ยอมให้ลูกพัก ลูกจะต้องพยายามทำต่อไป จนกว่าหน้าที่จะเสร็จเรียบร้อย

ลูกคงเคยได้อ่านข่าวหนังสือพิมพ์หรือดูข่าวจากทีวี ตำรวจออกตามจับผู้ร้ายจนต้องบาดเจ็บสาหัส นั่นก็เพราะตำรวจปฏิบัติตามหน้าที่นั่นเอง ถึงบาดเจ็บเพียงไรเขาก็ยังภูมิใจว่าเขาได้ทำหน้าที่อย่างดีที่สุดแล้ว บางทีลูกจะรู้สึกว่าการทำหน้าที่ของเรานั้นมีอุปสรรคหลายอย่างมาขวางกั้น เราต้องแก้ปัญหา ฝ่าฟันอุปสรรคนั้นๆ บางทีเราอาจจะถูกคนอื่นหัวเราะหรือพูดเหยียดหยาม ให้เราเสียกำลังใจ แต่เราจะยอมท้อถอยไม่ได้ เราต้องทำหน้าที่ของเราต่อไปจนถึงที่สุด แม่เคยเขียนโคลงเรื่อง “หน้าที่” เอาไว้บทหนึ่ง ขอยกมาเขียนไว้ในที่นี้เพื่อลูกจะได้อ่านและเกิดกำลังใจขึ้นมาใหม่ หากลูกประสบปัญหาและอุปสรรคต่างๆ อย่างที่แม่พูดไว้

เกิดมาหน้าที่นั่ง	ติดตัว
ชีพอยู่ยังยืมหัว	อย่าท้อ
สิ่งเดียวที่ควรกลัว	คือบาป
ทำถูกถึงโลกล้อ	อย่าได้หวั่นไหว

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ วรรณศิลป์ในดวงใจ ภาษาไทยที่รัก

ใบงานที่ ๐๘
ตอบคำถามจากเรื่อง

คำชี้แจง อ่านเรื่องพากเพียรทำหน้าที่ แล้วเขียนตอบคำถาม

๑. หน้าที่ของเด็กคืออะไร

---

๒. เด็กๆ ช่วยทำงานบ้านอะไรได้บ้าง

---

๓. ทำไมพ่อแม่จึงให้อภัยลูกอยู่เสมอ

---

๔. ผู้เขียนสอนให้ลูกมีความเพียรพยายามในเรื่องอะไร

---

๕. บทประพันธ์ตอนท้ายไม่ให้หวั่นไหวในเรื่องใด

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบงานที่ ๐๙
เรียงลำดับเหตุการณ์ตามเรื่อง

คำชี้แจง เรียงลำดับเหตุการณ์ตามเนื้อเรื่อง ชาวสวนกับลูกชาย โดยเขียนหมายเลข ๑ - ๕ หน้าเหตุการณ์ตามลำดับก่อนหลัง

- _____ ลูกชายทั้งสองของชาวสวนมีความเป็นอยู่สุขสบายขึ้น
- _____ ชาวสวนสิ้นใจตาย
- _____ ชาวสวนบอกสถานที่เก็บมรดกอันล้ำค่าแก่ลูกชายทั้งสอง
- _____ อุ่นในสวนมีผลดกงามขายได้ราคาดี
- _____ ลูกชายทั้งสองของชาวนาช่วยกันขุดค้นหาสมบัติ

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

บทอาชยาน

กาตำ

กาเอ๋ยกาตำ

รู้จำรู้จักรักเพื่อน

ได้เหยื่อเผื่อแม่ไม่แซ่เขื่อน

รีบเตือนพวกพ้องร้องเรียกมา

เกลื่อนกลุ่มรุ่มล้อมพร้อมพรัก

นารักน้ำใจกระไรหนา

การเผื่อแม่แน่ะพ่อหนูจงดูกา

มันโอบอารีรักดีนักเอ๋ย

หนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
บทอาชยาน ช่วงชั้นที่ ๑ – ช่วงชั้นที่ ๔ กระทรวงศึกษาธิการ

นิทานอีสป

เรื่อง ชาวสวนกับลูกชาย

ชาวสวนคนหนึ่งเมื่อใกล้สิ้นใจ ได้เรียกลูกชายทั้งสองคน
เข้ามาสั่งเสียว่า “ลูกเอ๋ย มรดกอันล้ำค่าบัดนี้ถูกฝังอยู่ในสวนองุ่นของพ่อ
เจ้าจงช่วยกันค้นหาเอาเถิด”

หลังจากจัดการเผาศพพ่อแล้ว ลูกชายทั้งสองคนของชาวสวน
จึงนำจอบเสียมและไถเกี่ยวขุดค้นไปทั่วทั้งสวนด้วยความตั้งอกตั้งใจไม่
ย่อท้อ วนเวียนขุดค้นอยู่หลายตลบ จนดินถูกพลิกไถพรวนเป็นอันดี
จึงส่งผลให้องุ่นในสวนผลดกงามและมีรสดีขายได้ราคา ทำให้ทั้งสอง
มีเงินทองใช้จ่ายและมีความสุขสบายนับแต่นั้นมา

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า

ผู้มีความขยันหมั่นเพียร อดสาหะยอมพบกับผลสำเร็จ

ท ๑๔/พ.๔-๑๐

ใบงานที่ ๑๐
เขียนคำอ่าน

คำชี้แจง เขียนคำอ่านของคำที่มีพยัญชนะไม่ออกเสียง

คำ	อ่านว่า
ธนบัตร	
พจนารถ	
เกษตร	
บุตร	
ตักบาตร	
สามารถ	
เพชร	
สมัคร	
จักร	
กิจวัตร	

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

๓. ไม่ออกเสียงสระ ิ หรือสระ ุ ที่อยู่กับตัวสะกดในคำบางคำ เช่น

เหตุการณ์	อ่านว่า	เหต - กาน
พยาธิ	อ่านว่า	พะ - ยาด
ภูมิใจ	อ่านว่า	พุม - ใจ
ประวัติ	อ่านว่า	ประ - หวัด
สมบัติ	อ่านว่า	สม - บัด
สาเหตุ	อ่านว่า	สา - เหต
ประสูติ	อ่านว่า	ประ - สูต

ใบความรู้

คำที่มีพยัญชนะและสระไม่ออกเสียง

คำที่มีพยัญชนะและสระไม่ออกเสียง หมายถึง คำที่มีรูปพยัญชนะและสระบางตัวปรากฏอยู่ แต่รูปพยัญชนะและสระตัวนั้นจะไม่ออกเสียงเวลาอ่าน ซึ่งจำแนกได้ ดังนี้

๑. ไม่ออกเสียง ร หรือ ห ซึ่งอยู่กลางคำ เช่น

ชลมารค	อ่านว่า	ชน - ละ - มาก
พจนารถ	อ่านว่า	พด - จะ - นาด
ปรารภนา	อ่านว่า	ปราด - ละ - หนา
พราหมณ์	อ่านว่า	พราม
กระยาสารท	อ่านว่า	กระ - ยา - สาด
เกียรติ	อ่านว่า	เกียด
กษัตริย์	อ่านว่า	กะ - สัต

๒. ไม่ออกเสียง ร ที่อยู่หลังตัวสะกด เช่น

เกษตร	อ่านว่า	กะ - เสด
มิตร	อ่านว่า	มิต
เพชร	อ่านว่า	เพ็ด
สมัคร	อ่านว่า	สะ - หมัก
บัตร	อ่านว่า	บัต
บุตร	อ่านว่า	บุต
จักร	อ่านว่า	จัก

เรื่อง ดินแดนแสนสุข

ครอบครัวหนูอ่อน หนูอ่อนเป็นเด็กขยันและมีน้ำใจ หลังเลิกเรียนก็ช่วยทำงานเฝ้าร้าน ขายหนังสือ วันหนึ่ง หนูอ่อนอ่านหนังสืออย่างเพลิดเพลิน รู้สึกว่า มีลมพัดพาตัวเธอไปยังสถานที่แห่งหนึ่ง ไปถึงหมู่บ้านที่ร่มรื่นและแสนสบาย หมู่บ้านกำลังรื่นเริงและมีคนร้องเชิญชวน หนูอ่อนว่า

“มาพายเรือกับเราไหม”

หนูอ่อนเล่นและเที่ยวงานอย่างสนุกสนาน หนูอ่อนชอบใจที่เพื่อนชวนเที่ยวและเล่น เมื่อถึงเวลาค่ำ หนูอ่อนไปเดินเล่นที่ชายทุ่ง คืนนี้ ดวงจันทร์ส่องสว่าง ทุกแห่งดูสวยงาม หนูอ่อนชมธรรมชาติยามค่ำคืนอย่างเพลิดเพลิน ดวงจันทร์คืนนี้แสนวิเศษจริงๆ เพราะหนูอ่อนเห็นหน้าตนเองอยู่ในดวงจันทร์ หนูอ่อนรักดวงจันทร์แสนสวยดวงนี้มาก และจะไม่ลืมดวงจันทร์คืนนี้เลย ทันใดนั้น หนูอ่อนรู้สึกถูกแรงดูดส่งกลับมาที่บ้าน เธอรู้สึกเสียดายที่ได้ชมดวงจันทร์ยังไม่เต็มอิ่ม หนูอ่อนเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นให้พ่อฟัง พ่อพูดว่า

“ลูกเป็นเด็กดีจึงฝันดีและพบแต่สิ่งดีๆ เอาละ มาทำความดีกันอีก มาช่วยพ่อล้างรถกัน”

ครอบครัวหนูนี้ ในหมู่บ้านแสนสุข พ่อพาหนูนี้ และพี่ชายไปหาผักผลไม้ และนำฝิ่งในป่า พ่อบอก “หมู่บ้านผักและผลไม้ในป่ามีน้อยลงเรื่อยๆ ” พี่ชายพูดว่า

“พ่อครับผมเจอผักและผลไม้แล้ว”

ส่วนหนูนี้ก็พบเห็ดดอกสวย จึงช่วยกันเก็บผักและเห็ด เมื่อถึงบ้าน ก็แบ่งผัก และเห็ดให้เพื่อนบ้าน รุ่งขึ้น เพื่อนบ้านนำผักเห็ดอร่อยมาแบ่งให้ แล้วพูดว่า

“ถ้าเราเพาะเห็ดได้เองคงจะดีนะ”

พ่อจึงชวนเพื่อนบ้านเพาะเห็ด ปลูกผักและชวนกันขุดบ่อเลี้ยงปลา แปลงผักและเห็ดเจริญงอกงามมาก ผู้คนพากันมาดูและขอซื้อ “พ่อบอกว่าเราแบ่งผักและปลาให้เพื่อนบ้านที่เหลือนำไปขายที่ตลาด” ทุกคนในหมู่บ้านมีความสุข เพราะความขยัน พากเพียรและมีชีวิตที่พอเพียง

ใบงานที่ ๑๑
เรียงคำให้เป็นประโยค

คำชี้แจง เรียงคำให้เป็นประโยคที่ถูกต้อง

๑. หนังสือ เพลิดเพลิน หนูอ่อน อย่าง อ่าน

---

๒. ไป หนูอ่อน ที่ เดินเล่น ชายทุ่ง

---

๓. เจอ ผม ผลไม้ แล้ว และ ผัก

---

๔. ชวน พ่อ เห็น เพาะ เพื่อนบ้าน

---

๕. หมู่บ้าน ความสุข มี ทุกคน ใน

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ ดอกสร้อยแสนรัก

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

คำชี้แจง เขียนเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้อง

๑. พลังงานมีน้อยนิด รู้จัก _____ ก่อนจะใช้
  - ก. คิด
  - ข. ประหยัด
  - ค. ชื้อ
๒. ลวดลาย คล้องจองกับ
  - ก. งดงาม
  - ข. งามตา
  - ค. หลายสี
๓. บทดอกสร้อยจบบทด้วยคำใด
  - ก. เอ๋ย
  - ข. เอ้ย
  - ค. เอย
๔. ข้อใดเป็นคำที่มีพยัญชนะไม่ออกเสียง
  - ก. วันศุกร์
  - ข. ถือศีล
  - ค. กิจวัตร
๕. บทดอกสร้อย ขึ้นต้นอย่างไร
  - ก. กระจอกเอ๋ย
  - ข. หนูเอ๋ยหนูน้อย
  - ค. หนูเอ๋ยหนูนา
๖. ข้อใดเป็นคำที่มีสระไม่ออกเสียง
  - ก. ธงชาติ
  - ข. ภูมิภาค
  - ค. สันติสุข
๗. ข้อใดเป็นคำที่ไม่ออกเสียง ร
  - ก. จักรี
  - ข. พจนารถ
  - ค. เพชรา
๘. ข้อใดเป็นคำตาย
  - ก. ยาย
  - ข. กบ
  - ค. จาน
๙. ข้อใดผันวรรณยุกต์ถูกต้อง
  - ก. สาย ส่าย ส้าย
  - ข. หก หัก หัก
  - ค. สับ สับ สับ
๑๐. ข้อใดเป็นคำเป็น
  - ก. ปุก
  - ข. ติด
  - ค. เสีย

ใบความรู้ เรื่อง คำเป็น คำตาย

คำเป็น มีลักษณะ ดังนี้

๑. คำที่ประสมด้วยสระเสียงยาวในแม่ ก กา เช่น กา ดี ปู โต
๒. คำที่มีตัวสะกดในแม่ กง กน กม เกย เกอว เช่น พัง ดิน ผม ยาย
ขาว
๓. คำที่ประสมด้วยสระอำ ไอ โอ เอา เช่น ข้า ใหญ่ ไป เภา

คำตาย มีลักษณะ ดังนี้

๑. คำที่ประสมด้วยสระเสียงสั้นในแม่ ก กา เช่น ละ บี จู เตะ
๒. คำที่มีตัวสะกดในแม่ กก กต กบ เช่น ตาก วาด จับ

การผันวรรณยุกต์คำเป็น คำตายที่มีพยัญชนะต้น เป็นอักษรสูง

คำเป็น ผันได้ ๓ เสียง คือ เสียงจัตวา (ไม่มีรูปวรรณยุกต์)

เสียงเอก (รูปเอก) เสียงโท (รูปโท)

คำตาย ผันได้ ๒ เสียง คือ เสียงเอก (ไม่มีรูปวรรณยุกต์)

เสียงโท (รูปโท) ดังตัวอย่าง

	คำ	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
คำเป็น	ขา	-	ข่า	ข้า	-	ชา
คำตาย	ขัด	-	ขัด	ขัด	-	-

ใบงานที่ ๑๒
เขียนคำเป็นคำตาย

คำชี้แจง เขียนคำเป็นคำตาย อักษรสูง อักษรกลาง และอักษรต่ำ และผันวรรณยุกต์

อักษรสูง

	คำ	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
คำเป็น						
คำตาย						

อักษรกลาง

	คำ	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
คำเป็น						
คำตาย						

อักษรต่ำ

	คำ	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
คำเป็น						
คำตาย						

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

การผันวรรณยุกต์คำเป็น คำตายที่มีพยัญชนะต้น เป็นอักษรกลาง

คำเป็น ผันได้ ๕ เสียง ใช้วรรณยุกต์ตรงรูปทุกเสียง

คำตาย ผันได้ ๔ เสียง คือ เสียงเอก (ไม่มีรูปวรรณยุกต์)

เสียงโท เสียงตรี และเสียงจัตวาใช้รูปตรงกับเสียง ดังตัวอย่าง

	คำ	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
คำเป็น	กา	กา	ก่า	ก้า	ก๊า	ก๋า
คำตาย	จับ	-	จับ	จับ	จับ	จับ

การผันวรรณยุกต์คำเป็น คำตายที่มีพยัญชนะต้น เป็นอักษรต่ำ

คำเป็น ผันได้ ๓ เสียง คือ เสียงสามัญ (ไม่มีรูปวรรณยุกต์)

เสียงโท (รูปเอก) และเสียงตรี (รูปโท)

คำตาย สระเสียงสั้นผันได้ ๓ เสียง คือ เสียงตรี (ไม่มีรูปวรรณยุกต์) เสียงโท (รูปเอก) เสียงจัตวา (รูปจัตวา)

สระเสียงยาวผันได้ ๓ เสียง คือ เสียงโท (ไม่มีวรรณยุกต์)

เสียงตรี (รูปโท) เสียงจัตวา (รูปจัตวา) ดังตัวอย่าง

	คำ	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
คำเป็น	ค่า	คา	-	ค่า	ค้ำ	
คำตาย สระเสียงสั้น	คะ	-	-	คะ	คะ	คะ
คำตาย สระเสียงยาว	วาก	-	-	วาก	ว้าก	ว๋า